

místní Agenda **21**

METODIKA HODNOCENÍ KATEGORIE „A” MÍSTNÍ AGENDY 21

TECHNICKÁ PŘÍLOHA 2

PŘEHLED INDIKÁTORŮ PRO PŘÍPRAVU AUDITU UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Integra Consulting s.r.o.

Pobřežní 18/16

186 00 Praha 8

tel.: +420 234 134 236

www.integranet.cz

Národní síť Zdravých měst ČR

Šrobárova 48

100 42 Praha 10

tel.: +420 602 500 639

www.zdravamesta.cz

VERZE 2.0 (červen 2014)

(schváleno PS MA21 dne 4. 6. 2014)

Úloha indikátorů v procesu hodnocení kategorie A MA21

V procesu hodnocení kategorie A MA21 představují níže uvedené indikátory standardní nástroj pro doložení hodnocení a tvrzení uvedených v Audit udržitelného rozvoje předkládaného uchazečem. Metodika hodnocení kategorie A MA21 zavádí dvě kategorie indikátorů: tzv. klíčové a doplňkové. Klíčové indikátory by při zpracování auditu měly být využívány vždy, zahrnutí doplňkových indikátorů do auditu představuje doporučený standard. Využívání indikátorů by mělo být chápáno jako prostředek, nikoliv jako samoučelný cíl. V odůvodněných případech může proto uchazeč (municipalita) nahradit standardní indikátor indikátorem jiným, případně jinou formou důkazu, který objektivně doloží tvrzení uvedená v auditu. V takovém případě je nicméně potřebná včasná konzultace se stanoveným expertním oponentem, který zváží odbornou přijatelnost navrhovaného náhradního důkazu.

PŘEHLED INDIKÁTORŮ PRO PŘÍPRAVU AUDITU UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

TÉMA: 1 – Správa věcí veřejných a územní rozvoj

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 1.1 Řízení při správě a rozvoji - úroveň nastavení a provázanost procesů a dokumentů	1.1.1 existence a provázanost schválených strategických rozvojových dokumentů a ÚPD města (verbální - ano/ne)	Městský úřad a jeho webové stránky 1x ročně	Doložení systematické práce a konzistentního plánování a rozhodování při naplňování strategií, koncepcí a programů rozvoje ve všech oblastech veřejné správy města. Cílová hodnota: doložitelné zavedení a uplatňování mechanismů kontroly provázanosti rozvojových dokumentů v práci městských orgánů Tento indikátor je klíčový
	1.1.2. provádění průběžného či pravidelného monitorování a provádění optimalizace veřejných služeb (ZŠ a MŠ, sociální služby, technické služby) a úřadu (verbální - ano/ne)	Materiály předkládané gesčními odbory do jednání Rady a Zastupitelstva města a přijímaná usnesení 1x ročně	Doložení pružného reagování na změny k předcházení nedostatků ve fungování služeb a úřadu nebo plýtvání kapacitami Tento indikátor je klíčový
	1.1.3. provázanost investic, rozpočtu a rozpočtového výhledu na rozvojové dokumenty uvedené v bodě 1.1.1. (verbální - ano/ne)	Rozpočet města s odkazy na rozvojové dokumenty, které jednotlivé položky zdůvodňují 2x ročně	Doložení, že disponibilní veřejné prostředky jsou směřovány na akce obsažené ve schválených rozvojových dokumentech Tento indikátor je klíčový
Oblast 1.2 Řízení při správě a rozvoji - efektivní a účelné vykonávání činností, aktivit, naplňování plánů	1.2.1. pravidla pro financování a míry zadlužování (verbální - ano/ne)	Interní předpisy pro orgány města 1x ročně	Doložení institucionální sebekontroly městských orgánů při hospodaření a zajišťování chodu města a jím řízených organizací Tento indikátor je klíčový
	1.2. 2. orientace na občany / zákazníky (verbální - ano/ne)	Informační a správní servis města pro občany na MěÚ a u řízených organizací města 2x ročně	Doložení využívání všech dostupných prostředků pro aktivní komunikaci s občany při vyřizování jejich záležitostí a jejich informování o dění ve městě Tento indikátor je klíčový
	1.2.3. výkonnost a kvalita (verbální hodnocení)	standardizované metody hodnocení, kontrolní zprávy 1x ročně	Stanovení výkonnostních a kvalitativních parametrů pro práci úřadu a všech organizací města Tento indikátor je klíčový

	1.2.4. ekologické chování úřadu a městských organizací, úspory a opatření proti plýtvání	vnitřní správa MěÚ a jím řízených organizací 1x ročně	prokázání u úřadu a všech organizací města, že mají mechanismy pro kontrolu dodržování zákonů, stanovených pravidel, jejich naplňování příp. i nad rámec předpisů, úspornost a neplýtvání. Tento indikátor je klíčový
Oblast 1.3 Řízení při správě a rozvoji - komunikace a partnerství	1.3. 1. Veřejná projednávání	úřední deska, webové stránky města, vývěsní skříňky ve městě a odloučených městských částech, místní tisk 1x ročně	Provádění veřejných projednávání (či srovnatelných způsobů komunikace) při všech důležitých rozhodováních a případné nadstandardní formy či příležitosti komunikace s občany a zájmovými skupinami Tento indikátor je klíčový
	1.3.2. Transparentní úřad, dostupnost informací a využívání komunikačních prostředků směrem k veřejnosti	úřední deska, webové stránky města, místní tisk, lokální televizní a rozhlasový kanál 1x ročně	Doložení existence a dodržování přiměřených pravidel pro zajištění transparentnosti rozhodování zastupitelstva a při veřejných zakázkách, zajištění dostupnosti hlavních rozvojových dokumentů, úplnosti a srozumitelnosti informací o usneseních Rady a Zastupitelstva města pro veřejnost Tento indikátor je klíčový
	1.3.3. Partnerství a synergie	dtto + záznamy z jednání, smlouvy s partnery 1x ročně	Prokázání funkčního partnerství v klíčových oblastech pomocí konkrétních příkladů vytvářející synergické efekty Tento indikátor je klíčový
Oblast 1.4 Spokojenost obyvatel s kvalitou života	1.4.1. Šetření spokojenosti občanů - využití mezinárodních indikátorů ECI nebo jiného standardizovaného průzkumu veřejného mínění	vyhodnocení průzkumů a anket, počty stížností na práci MěÚ a jím řízených organizací vyhodnocených jako oprávněné 1x ročně	Doložení sledování trendů, vyhodnocení výsledků, přijímání opatření k nápravě při negativním trendu, pravidelná prezentace výsledků šetření na web. stránkách, na veřejném fóru a ve vedení města Tento indikátor je klíčový
Oblast 1.5 Rozvíjení racionálního funkčního využití a prostorového uspořádání území,	1.5.1. Kompaktnost a energetická úspornost městské zástavby (% celkového obvodu urbanistických figur, jako jsou bloky, ulice, náměstí, nábřeží = obvod všech domů/součet celkového obvodu zastavěného území města)	územně analytické podklady a územní plán v GIS 1x za 4 roky	Doložení trendu, že mění se urbanistická struktura města zajišťuje minimalizaci ztrát v dopravě, tepelném hospodářství a obsluze ostatní technickou infrastrukturou, využívá přednostně zastavěné území města a minimalizuje zábory dosud nezastavěného území, ZPF, okolní přírody a krajiny Tento indikátor je klíčový
	1.5.2. Charakteristika urbanistické struktury - podíl počtů bytů v rodinných domcích a v bytových domech z celkového počtu bytů (v %)	územně analytické podklady a územní plán 1x za 4 roky	Doložení možnosti uspokojení poptávky po plochách a pozemcích pro různé typy bydlení ve městě Tento indikátor je klíčový

	1.5.3 Poměr nově navrhovaných zastavitelných ploch mimo stávající zastavěné území města a) k jeho současné výměře, b) k navrhovaným přestavbovým plochám uvnitř zastavěného území.	územně analytické podklady a územní plán v GIS 1x za 4 roky	Doložení vážné míněné ochrany ZPF před zábury. Tento indikátor je klíčový
	1.5.4 Dostupnost místních veřejných parků (prostranství) a služeb (Bydlení v okruhu do 300 metrů od veřejných prostranství nebo jiných služeb, v % obyvatel)	územně analytické podklady a územní plán v GIS 1x za 4 roky	Téma dostupnosti veřejných ploch a služeb je považováno za důležité v rámci kohezní politiky EU a chystané Strategie regionálního rozvoje ČR 2014+. Indikátor řada českých měst již sleduje. Tento indikátor je doplňkový
Oblast 1.6 Udržitelné projektování a výstavba, podpora vysoce kvalitní architektury a stavebních technologií.	1.6.1. Využívání externí odborné pomoci (autorizovaný architekt-urbanista, ČKA či AUÚP, soutěže, spolupráce s vysokými školami a akademickými pracovišti, experty ap.), (slovní hodnocení, příp. vyčleněné prostředky na odměny v rozpočtu)	smlouvy, zápisy, doklady o veřejných soutěžích ap. 1x ročně	Doložení zajištění externí odborné pomoci a konstruktivní oponentury orgánům města Tento indikátor je klíčový
	1.6.2. - projednávání velkých investičních záměrů s veřejností – např. plánovací setkání (počet)	úřední deska, webové stránky města, místní tisk, lokální televizní a rozhlasový kanál 1x ročně	Zajištění včasného zapojování veřejnosti do ověřování přijatelnosti záměrů na výrazné změny v území měst Tento indikátor je klíčový
Oblast 1.7 Regenerace a znovu využití nevyužitých nebo nevhodně využitých pozemků a staveb,	1.7.1. Existuje ve městě průběžně aktualizovaný přehled „brownfields“, využitelných pro rozvoj města, s popisem žádoucí nové funkce (Počet, podíl z rozvojových ploch v %, pro jaké funkce?)	územně analytické podklady města, územní plán či pomocná průběžně aktualizovaná evidence „brownfields“ 1x za 4 roky	Doložení schopnosti nabídnout přednostně přestavbová území před výstavbou „na zelené louce“, zvyšování kompaktnosti zástavby, využití stávající dopravní a technické infrastruktury a obsluhy města a ochrany dosud nezastavěného území - ZPF, PUKPFL, volné krajiny a přírody Tento indikátor je klíčový
	1.7.2. Plocha „brownfields“ na území města (% z celkové plochy města)	územně analytické podklady města, územní plán či pomocná průběžně aktualizovaná evidence „brownfields“ 1x za 4 roky	Doložení cílevědomého směřování k postupnému omezování ploch „brownfields“ na území města Tento indikátor je klíčový
	1.7.3. Poměr ploch nové výstavby na „brownfields“/zelené plochy (%)	územně analytické podklady města, územní plán 1x za 4 roky	Doložení, že rozvojové záměry jsou směřovány převážně na plochy brownfields s cílem omezit zábury zemědělských a lesních pozemků a zelených ploch ve městě. Tento indikátor je klíčový

Oblast 1.8 Regenerace staršího bytového fondu, občanské a technické vybavenosti a veřejných prostranství	1.8.1. Podíly z počtů domů, bytů, objektů OV z celkových počtů ve vlastnictví obce, regenerovaných ve sledovaném období (v %)	Evidence majetku obce, plán investic, rozpočet města 1x za 4 roky	Doložení zajištění řádné údržby, oprav a modernizace stávajícího bytového fondu a občanské vybavenosti v majetku obce po dobu jejich životnosti Tento indikátor je klíčový
	1.8.2. Poměr délky ve sledovaném období obnovených komunikací a inženýrských sítí v majetku města nebo jím řízených organizací k celkovým délkám těchto sítí ve městě (v %)	Evidence majetku obce, plán investic, rozpočet města 1x za 4 roky	Doložení zajištění řádné údržby, oprav a modernizace komunikací a inženýrských sítí v majetku obce po dobu jejich životnosti Tento indikátor je klíčový

TÉMA: 2 – Životní prostředí

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 2.1 Kvalita vod, šetření vodou a efektivnější využívání vody.	2.1.1 Celková spotřeba pitné vody v domácnostech/počet obyvatel (l/osoba)	Údaje za jednotlivou obec poskytne příslušná vodárenská společnost (celkové fakturované množství vody /celkové množství vyrobené vody/ děleno počtem obyvatel) Možno 1krát ročně	Dlouhodobým cílem je efektivní využívání pitné vody. Tento indikátor je klíčový
	2.1.2 Čištění odpadních vod - Podíl obyvatel napojených na kvalitní čištění odpadních vod (domácnosti)	Údaje o počtu obyvatel napojených na centrální ČOV poskytne příslušný provozovatel kanalizace a ČOV, údaje o domovních ČOV jsou dostupné z evidence vodoprávního úřadu Možno 1krát ročně, vhodnější v delším období (3 roky)	Dlouhodobým cílem je zajistit čištění odpadních vod – 100 % obyvatel odvádějících vodu na ČOV (centrální nebo vlastní) Tento indikátor je klíčový
	2.1.3 Nakládání s dešťovými vodami - % plochy zastavěného území města, odkud je odváděna dešťová voda do oddílné kanalizace, zasakuje do země nebo je odváděna do toků (inverzně – neodtéká jednotnou kanalizací na ČOV)	Zjistit postupně prostřednictvím leteckých snímků a GIS technologií. U pozemků všech rodinných domů je nutno znát plochu domu a způsob odvádění vody. U stavebních parcel se nepočítá celá plocha parcely, ale pouze skutečně zastavěná. Případně je možno použít odborný odhad (průměrná zastavěnost jednotlivých ploch) Postup zjištění: - GIS - zastavěná plocha budov a zpevněných ploch v první fázi na základě leteckých snímků - GIS a pasport kanalizací – vytipování a změření ploch s odváděním dešťových vod do jednotné, splaškové, oddílné kanalizace, přímo do povrchových nebo podzemních vod, apod. - stavební dokumentace – plocha RD a zpevněných ploch, způsob odvádění dešťových vod (případně odborný odhad) Vhodnější v delším období (3 roky)	Cílem je zajistit, aby dešťová voda nebyla odváděna na ČOV, ale aby bylo zajištěno její vsakování nebo využití. Tj. snižovat množství ploch s odváděním dešťových ploch do splaškové a jednotné kanalizace a na ČOV Tento indikátor je klíčový

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 2.2 Podpora a zvyšování ekologické stability krajiny a biologické rozmanitosti na správním území obce, rozšiřování péče o vymezená přírodní území a zelené plochy	2.2.1 Realizace ÚSES - Podíl funkčních ÚSES z navržených ÚSES (tj. podíl délky biokoridorů a plochy biocenter v %)	Délky funkčních biokoridorů / z celkové délky navržených biokoridorů na území města (%). Plocha funkčních biocenter / celková plocha navržených biocenter (%) Zjistit v rámci GIS např. dle ÚAP Možno 1krát ročně, vhodnější v delším období (3 roky)	Dlouhodobým cílem je zajistit funkčnost všech prvků ÚSES na území města. Tento indikátor je klíčový
	2.2.2 Veřejná zeleň a) Podíl zelených ploch v zastavěném území (% plochy) b) Průměrná sadovnická hodnota stromů v rámci veřejné zeleně (na používané stupnici 1-5) v intravilánu	a) Výměra ploch zeleně (parky, trávníky) / celková výměra zastavěného území města. Vymezit plochy veřejné zeleně pomocí GIS. b) Dle inventarizace stavu zeleně na území obcí s cílem postupně rozšiřovat databázi o další stromovou zeleň. Inventarizace pracuje s hodnotami 1-5, na základě těchto hodnot je možno zjistit průměr Možno 1krát ročně, vhodnější v delším období (3 roky)	zajistit dostatečný podíl ploch veřejné zeleně zvyšovat sadovnickou hodnotu stromů Tento indikátor je klíčový
	2.2.3 – Liniová zeleň - Délka liniové zeleně (km) / plocha města (km/km 2)	Liniová zeleň = stromořadí, alej, zeleň podél toků, remízek, biokoridor i s doprovodem keřů, mladé výsadby stromů. Neobsahuje sady, parky a jiné plošné prvky. Stromořadí = 1 řada stromů, alej = 2 řady stromů. Stromořadí = alespoň 5 stromů v řadě za sebou a sponem max. 25 - 30 metrů od sebe (případně ve vzdálenosti menší než 1/10 délky aleje). Počítají se obě strany silnice. Postup zjištění - - inventarizace zeleně, GIS, ÚP. Možno 1krát ročně, vhodnější v delším období (3 roky)	Zajistit dostatečné podmínky pro zachování a rozvoj liniové zeleně Tento indikátor je klíčový

	2.2.4 - Plochy invazních druhů zeleně s výskytem křídlatky, bolševníku a netýkavky vyjma cíleně vysázené okrasné zeleně (např. trnovník akát) na území obce, případně plocha jednotlivých invazních druhů rostlin, v ha	Plocha dle skutečné pokrývnosti, případně odborný odhad. Možno 1krát ročně	Zabránit šíření invazních druhů rostlin – cílová plocha 0 ha Tento indikátor je klíčový
	2.2.5 Koeficient ekologické stability (podíl ekologicky příznivých ploch ku plochám zatěžujícím životní prostředí (k nim se počítají kat. orná půda, zastavěné plochy a ostatní).	Dle ÚAP, sledovat trend v průběhu plánovacího cyklu pořizování ÚP	Tento indikátor je doplňkový
2.3 Kvalita půdy, ochrana ekologicky produktivní půdy, podpora udržitelného zemědělství a lesního hospodářství.	2.3.1 Plocha certifikovaných lesů (FSC, PEFC) + lesů zvláštního určení / celková plocha lesů (%)	Z evidence národních certifikačních systémů, následně oslovení zúčastněných vlastníků lesa a zjištění výměry Možno 1krát ročně	Zlepšovat hospodaření v lesích na území města – zvyšování podílu takto vymezených lesů Tento indikátor je klíčový
	2.3.2 Podíl nově zastavěných pozemků v zastavěném území k nově zastavěným pozemkům v zastavitelné ploše	Porovnáním zastavěných pozemků v původním územním plánu a v jeho změně zjistit, kolik pozemků je nově zastavěno (v m2 celého pozemku, na kterém je umístěna novostavba RD) - odlišit, které nově zastavěné pozemky jsou v zastavěném území a které v zastavitelných plochách. Zjištění pomocí GIS Vhodnější v delším období (3 roky, případně dle aktualizací ÚP)	Omezovat rozšiřování zástavby do volné krajiny, směřovat k využívání pozemků v zastavěném území Doplňkový indikátor
	2.3.1 Zábory ZP v I. a II. třídě ochrany za dané období / celková plocha ZP v I. a II. třídě ochrany na území města	Na základě GIS analýzy a údajů OŽP. Evidovány jen skutečné zábory (nikoliv celý stavební pozemek, ale pouze zpevněné plochy – budovy, komunikace, chodníky, parkoviště...). Prvním krokem je zjištění stávajícího referenčního stavu. Vhodnější v delším období (3 roky)	Dlouhodobým cílem je minimalizovat zábory zemědělské půdy v I. a II. třídě ochrany – 0 % Doplňkový indikátor
Oblast 2.4 Kvalita ovzduší	2.4.1 Koncentrace polévatého prachu (PM10, 2,5)	Každá obec podle svých možností - možná měření pomocí měřicí stanice, AIMS, pojízdného měřicího vozu (např. Horiba – Zdravotní ústav), případně pasívními samplery Kontinuálně, 1krát ročně	Snížit koncentrace polévatého prachu v ovzduší a dodržení legislativních limitů – dlouhodobý pokles Tento indikátor je klíčový

	2.4.2 Délka realizovaných pásů izolační zeleně / celková délka existujících a navržených pásů zeleně (%)	Vytvořit plán vhodné izolační zeleně v rámci generelu zeleně na území města, který bude sloužit jako základní podklad pro následující opakovaná hodnocení (GIS, inventarizace zeleně) Pozn.: izolační zeleň je zeleň (existující nebo navržená) oddělující osídlenou zástavbu od významnějšího zdroje znečištění ovzduší. Vhodnější v delším období (3 roky)	Snížit expozici prachem z komunikací a průmyslových areálů realizací pásů izolační zeleně Tento indikátor je klíčový
	2.4.3 Sledování koncentrací dalších problémových látek (SO ₂ , NO _x , apod.)	Každá obec dle svých možností	Soustavným cílem je naplnit legislativní limity pro jednotlivé látky, a snížení koncentrací znečišťujících látek Doplňkový indikátor
	2.4.4 Plocha veřejných zpevněných ploch v obci ošetřovaná v průběhu roku zametáním nebo jiným způsobem jako ochrana před prašností (m ² , počet za rok)	Evidence GIS a firmy provádějící úklid Vhodnější v delším období (3 roky)	Dlouhodobá činnost na snižování prachového znečištění v ovzduší Doplňkový indikátor

TÉMA: 3 – Udržitelná spotřeba a výroba

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 3.1 Udržitelná spotřeba města.	3.1.1. Vnitřní předpis upravující udržitelné nakupování Indikátor sleduje existenci jednoznačně formulovaných pokynů k nakupování v souladu s principy udržitelného rozvoje. bez jednotky	Data MÚ – odbor ekonomický dvouletá	Účinnost předpisu může být sledována dalšími indikátory, důležitým atributem daného předpisu je jeho závaznost a důslednost dodržování, Cílová hodnota – stejná jako vstupní, existence předpisu je podmínkou kategorie „A“, nicméně cca jedenkrát za 2 roky je potřeba vyhodnotit účinnost předpisu a důslednost dodržování a případně jeho revize Tento indikátor je klíčový
	3.1.2. Podíl zboží s ekoznačkou Indikátor sleduje podíl veškerého nakupovaného zboží (spotřebního materiálu i DHM) s ekoznačkou. %, resp. Kč/Kč	Odbor finanční MÚ U tohoto indikátoru 3.1.2 se kromě evidence nákupů zboží s ekoznačkou jedná první fázi, tj. pouze na úrovni MěÚ a podřízených organizací. K diskusi je vytvoření společného seznamu ekoznaček a správce tohoto seznamu tak, aby byla zajištěna aktuálnost a kontrola vhodnosti sledování; jedná se o nově nakupované zboží, nebudou hodnocena historická data. roční	Indikátor sekundárně hodnotí podíl udržitelného nakupování v rámci celého úřadu; zásadní podmínkou je zahrnutí celé samosprávy i přenesené správy, vč. příspěvkových a dalších zřízovaných organizací města; Cílová hodnota – neklesající podíl zboží s ekoznačkou Tento indikátor je klíčový
	3.1.3. Podíl recyklovaného papíru Indikátor v sobě obsahuje jak absolutní spotřebu papíru, tak podíl recyklovaného. Současně souvisí s indikátorem 3.1.4. – při obnově tiskáren a kopírek je potřeba uplatnit kritérium použitelnosti recykl. papíru. ks/ks (%) (resp. 500ks/500ks)	Odbor finanční MÚ Odbor ŽP sledování hodnoty indikátoru doporučujeme v absolutní hodnotě, sekundárně možno v procentech; absolutní hodnota umožní stanovit např. hodnotu indikátoru roční	Indikátor poměrně dobře odpovídá na 2 otázky – jak je hospodařeno s papírem obecně (absolutní hodnota spotřeby papíru, kterou je možno sledovat samostatně, vč. např. hodnoty spotřeby na pracovníka) a jaký je podíl recyklovaného; Cílová hodnota je 100% Tento indikátor je klíčový

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
	3.1.4. Podíl elektrospotřebičů v energetické třídě A, A+, A++, A+++ ks/ks (%)	Odbor finanční MÚ Odbor ŽP Sledování v rámci účetního programu, resp. v jiném systému – např. pro sdružené nákupy; indikátor lze doplňkově sledovat podle druhů spotřebičů (dle zákona 299/201 Sb. o hospodaření s energií) a také v peněžní hodnotě; roční	Indikátor vystihuje zásadní segment udržitelného nakupování – s ohledem na dlouhou ekonomickou životnost tohoto zboží má velký vliv i na indikátor 3.3.2. Cílová hodnota je 100% spotřebičů v nejvyšší energetické třídě (dle druhu spotřebiče) Tento indikátor je klíčový
	3.1.5. Počet akcí na podporu udržitelné spotřeby ks	Odbor životního prostředí; odbor školství a kultury apod. Prostá evidence v rámci přehledu aktivit zdravého města; míru podrobnosti lze individuálně zvýšit a rozlišovat dle velikosti a typu akcí roční	Indikátor sleduje veškeré akce na území města cíleně zaměřené na propagaci udržitelné spotřeby a jejich kvalitu Cílovou hodnotu nelze určit, naopak je potřeba dbát na kvalitu akcí Tento indikátor je klíčový
	3.1.6 Podíl spotřebního zboží a drobného hmotného majetku (DHM) s pozitivním vlivem na UR Indikátor sleduje podíl veškerého nakupovaného zboží (spotřebního materiálu i DHM) s prokazatelným pozitivním vlivem na UR. %, resp. Kč/Kč	Odbor finanční MÚ Odbor ŽP Indikátor bude aktivován pouze v případě, že bude k dispozici jednotná metodika sledování (MŽP pro jednotlivé oblasti postupně vydává metodiky pro stanovení podílu udržitelné spotřeby druhy zboží; je nutno posoudit, do jaké míry lze tyto metodiky použít pro tento účel); dvouletá	Indikátor lépe odpovídá na návodné otázky, ale s ohledem na složitost zjišťování bude zastoupen alespoň zpočátku indikátorem 3.1.2.; jedná se o nově nakupované zboží, nebudou hodnocena historická data. Cílová hodnota – neklesající podíl zboží s pozitivním vlivem na UR za současné podmínky nerostoucího podílu celkových nákupů Doplňkový indikátor

Oblast (dílní oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 3.2 Odpadové hospodářství (OH)	3.2.1. netříděné SKO/obyvatele Indikátor sleduje měrnou hodnotu produkovaného směsného komun.odpadu v přepočtu na obyvatele. Jelikož se jedná o celostátní metodiku sledování, tato hodnota současně slouží pro porovnání situace ve městech navzájem. kg/obyv.	Evidence odpadů a statistické výkazy - odbor ŽP Jedná se pouze o sledování oblasti komunálního odpadu (KO); pokud nejsou data roku 2010, uvedou se data roku, kdy jsou naposledy k dispozici v požadované formě (v závorce bude uveden rok) roční	Indikátor poměrně jasně popisuje míru udržitelnosti chování obyvatele; je však významně ovlivněn ostatními faktory – počtem tříděných složek a mírou třídění, proto je pro celkovou úroveň posuzovat celkovou produkci SKO (pro zohlednění rozdílů mezi vysokou mrou třídění ale celkovou vysokou produkcí SKO a opačným případem) Cílová hodnota: bude stanovena po srovnávací analýze měst Tento indikátor je klíčový
	3.2.2. Počet tříděných složek Počet tříděných složek v rámci města, tj. ve sběrných hnízdech, organizovaném svozu či sběrných dvorech města, nikoli však počet položek výkupu sběrných surovin ks	Evidence odpadů a statistické výkazy - odbor ŽP Evidence se týká složek, které musejí být tříděny plošně na větší části města; do celkového počtu se započítává i třídění BRKO formou kompostérů, a/nebo svozových nádob Roční	Indikátor doplňuje celkový obraz o situaci v oblasti udržitelné spotřeby; samotný ukazatel je potřeba doplnit slovním popisem vývoje a kontextu – do jaké míry např. vyšší počet složek ovlivňuje absolutní produkci směsného SKO Cílová hodnota: neklesající počet tříděných složek, minimální hodnota: 7 Tento indikátor je klíčový
	3.2.3. množství separovaného SKO/obyvatele Jedná se o souhrnný ukazatel podílu veškerého evidovaného separovaného komun.odpadu v absolutní hodnotě. kg/obyv.	Evidence odpadů a statistické výkazy - odbor ŽP roční	Indikátor doplňuje celkový obraz o situaci v oblasti udržitelné spotřeby a musí být doplněn slovním popisem vztahu s indikátorem 3.2.1. s nímž je do značné míry komplementární Cílová hodnota: bude stanovena po srovnávací analýze měst Tento indikátor je klíčový
	3.2.4. podíl separace po složkách odpadů Jedná se o rozložení indikátoru 3.2.3. na jednotlivé složky a sledování vývoje podílu jednotlivých složek. %	Evidence odpadů a statistické výkazy - odbor ŽP roční	Indikátor doplňuje celkový obraz o situaci v oblasti udržitelné spotřeby; samotný ukazatel je potřeba doplnit slovním popisem vývoje a kontextu – do jaké míry např. vyšší počet složek ovlivňuje absolutní produkci směsného SKO Cílová hodnota: bude stanovena po srovnávací analýze měst Tento indikátor je klíčový

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny <i>tučně</i>)
Oblast 3.3 Hospodaření s energií	3.3.1. Existence systému energetického managementu na veškerém majetku města (včetně personálního zajištění kapacit pro energetické řízení) Bez jednotky	V dvouleté periodě by mělo být ověřeno, zda je energetický manažer vybaven dostatečnými kompetencemi, vyhodnocen přínos této pozice a případně vylepšeny interní předpisy s ohledem na vývoj v oblasti energ. managementu. dvouletá	Systém energetického managementu by se měl zaměřit především na řízení reálné energetické účinnosti u významných nákladových středisek, která má město pod kontrolou (příspěvkové organizace - obvykle především jejich budovy, budovy úřadu a VO). Hodnocen by měl být především přínos systému k vývoji ostatních indikátorů jako je 3.3.2 Spotřeba energie (souhrnný ukazatel spotřeby veškeré energie v rámci majetku města v MW/rok). Význam existence kompetentní osoby je zásadní pro systematické provádění energetického managementu. Případně může být tato pozice posílena zavedením systému EM podle ISO 50 001, resp. EN ČSN 16 001. Pozn.: Za zavedení EM nelze považovat realizaci opatření metodou EPC na části majetku. EM je zde veden třetí stranou a město nemá přehled na zbytku budov. Je nutno usilovat o zavedení systému, kdy je z jednoho místa možno obdržet informaci alespoň o ročních spotřebách všech druhů energie na všech budovách. Tyto informace by měly být systémem nastavení vnitřních procesů shromažďovány automaticky, tzn. bez toho, aby bylo nutné je každoročně pracně dohledávat u všech relevantních odborů úřadu a PO. Cílová hodnota: zvyšující se kvalifikace a kompetence energ.manažera (týmu energ.manažera – podle velikosti MÚ, resp. velikosti spravovaného majetku). Hodnocení indikátoru 3.3.1. bude ANO/NE, velikost úvazku ani počet zapojených osob přitom nerozhoduje. Tento indikátor je klíčový

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
	3.3.2 Spotřeba energie – viz členění v dalších položkách Jedná se o souhrnný ukazatel spotřeby veškeré energie v rámci majetku města. MW/rok	Data ze systému EM, resp. data příslušného odboru MÚ a přísp.organizací roční	U všech indikátorů se jedná o sledování dat na majetku města a podřízených organizací; Indikátor 3.3.2 bude představen prostým součtem veškeré spotřeby energie (v jednotkách MWh nebo GJ) a městu bude sloužit pro nastavení vlastních cílů a pro sledování trendů ve snižování celkové energetické spotřeby. Cílová hodnota: bude stanovena individuálně, po srovnávací analýze měst bude výhledově možné stanovit cílovou měrnou hodnotu, zásadně by měl být dodržen klesající (min. nerostoucí) trend Tento indikátor je klíčový
	3.3.3. Spotřeba elektřiny – neobnovitelné zdroje Jedná se o celkovou roční spotřebu elektřiny za oblast majetku města, vč. TS – VO apod., vyjma bytového fondu ve vlastnictví města, který může být sledován samostatně. Pokud není možné odd. sledovat obnovitelnou elektřinu, pak je veškerá elektřina vykazována tímto indikátorem. MWh/rok	Data ze systému EM, resp. data příslušného odboru MÚ a přísp.organizací roční	Spotřeba elektřiny je zásadním ukazatelem, byť jedná se ve většině případů o nezaměnitelnou spotřebu, elektřina z neobnovitelných zdrojů však v sobě nese vysoký podíl emisí skleníkových plynů a ovlivňuje další faktory – soběstačnost, bezpečnost. Cílová hodnota: bude stanovena individuálně, po srovnávací analýze měst bude výhledově možné stanovit cílovou měrnou hodnotu, zásadně by měl být dodržen klesající (min.nerostoucí) trend Tento indikátor je klíčový
	3.3.4. Spotřeba elektřiny – obnovitelné zdroje Jedná se o celkovou roční spotřebu elektřiny jako v bodě 3.3.2. s původem v obnovitelných zdrojích; pokud není možné odd. sledovat obnovitelnou elektřinu, pak je veškerá elektřina vykazována tímto indikátorem. MWh/rok	Data ze systému EM, resp. data příslušného odboru MÚ a přísp. organizací roční	Spotřeba obnovitelné elektřiny je jedním z ukazatelů udržitelnosti a nese v sobě vysoký podíl emisí skleníkových plynů a pozitivně ovlivňuje další faktory – soběstačnost, bezpečnost. Cílová hodnota: bude stanovena individuálně, po srovnávací analýze měst bude výhledově možné stanovit cílovou měrnou hodnotu, zásadně by měl být dodržen rostoucí trend Tento indikátor je klíčový

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
	3.3.5 Spotřeba zemního plynu MWh/rok	Data ze systému EM, resp. data příslušného odboru MÚ a přísp. organizací roční	Cílová hodnota: bude stanovena individuálně, po srovnávací analýze měst bude výhledově možné stanovit cílovou měrnou hodnotu, zásadně by měl být dodržen klesající (min. nerostoucí) trend – nutno zohlednit (zprávou, resp. popisem), že může dojít k nárůstu díky náhradě jiného zdroje. Pro korekci těchto vlivů slouží souhrnný indikátor 3.3.2 Tento indikátor je klíčový
	3.3.6. Spotřeba tepla z CZT MWh/rok	Data ze systému EM, resp. data příslušného odboru MÚ a přísp. organizací Je možné uplatnit dále podrobnější členění dle paliva v CZT - uhlí, LTO, ZP. Je možné sledovat i v GJ/rok, ale pro zajištění kompatibility s ostatními indikátory nutno přepočítat. roční	Indikátor významně poukazuje na míru závislosti na centrálním teple. Nelze z něho samotného však vyvozovat závěr, zda je dobrá vyšší nebo nižší hodnota, nutno hodnotit v kontextu ostatních energ. indikátorů. Cílová hodnota: nelze stanovit Tento indikátor je klíčový
	3.3.7. Spotřeba PHM Absolutní spotřeba PHM je sledována na úrovni MÚ a příspěvkových org. Význam má sledovat spotřebu PHM na ujetý km. l/km	Odbor finanční Zjišťování je již dnes na MÚ zavedeno, nejjednodušším způsobem je systém karet CCS, ale možné jsou i jiné varianty. roční	Indikátor je základním ukazatelem, který může být použit např. měrné spotřeby na pracovníka, ale s omezením. V měrném vyjádření na km má úřad možnost snižovat tuto hodnotu např. postupnou obnovou vozového parku a pořádáním kurzů šetrné jízdy pro zaměstnance (http://www.uspornajizda.cz/). Ukazatel je možné rozšířit na MHD, nicméně vhodné je toto sledovat odděleně od referentských vozů, vozů TS, městské policie apod. Do budoucna bude vhodné najít způsob, jak sledovat spotřebu PHM v rámci celého města. Cílová hodnota: klesající trend, každý rok musí být hodnota ukazatele nižší než v roce předchozím Tento indikátor je klíčový

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
	3.3.8. Spotřeba energie na vytápění v sektoru školsství MWh/žáka	Data ze systému EM, resp. data příslušného odboru MÚ a přísp. organizací Ze systému sledování spotřeby budou převzata data o spotřebě tepla na vytápění, postupně bude možné používat i indikátor celkové spotřeby energie. Pro správnou vypovídací hodnotu musí být spotřeba očistěna od spotřeby tepla související s mimoškolním provozem - tělocvičny, bazény apod. roční	Indikátor je částečně duplicitní, ale má významný účel – pomocí něho bude možné provádět vzájemné porovnání úrovně hospodaření s energií ve městech. Navíc, v případě že bude porovnávána spotřeba v jedné topné sezóně (témže kalendářním roce), nebude nutno data o spotřebě normovat na klimatické podmínky při zachování relativně dobré vypovídací schopnosti indikátoru. Cílová hodnota: bude stanovena po srovnávací analýze měst, zásadně by měl být dodržen klesající (min. nerostoucí) trend Tento indikátor je klíčový
	3.3.9. Podíl výroby z OZE – dle jednotlivých druhů MWh/rok	Data ze systému EM, resp. data příslušného odboru MÚ a přísp. organizací roční	Cílová hodnota: bude stanovena individuálně, po srovnávací analýze měst bude výhledově možné stanovit cílovou měrnou hodnotu, zásadně by měl být dodržen rostoucí trend Tento indikátor je klíčový
	3.3.10. Podíl staveb v energ. třídách A, B, C a rekonstrukcí s přechodem na vyšší kategorii en. třídy Jedná se o sledování dle legislativy - zákona o hospodaření energií, vyhláška 148/2007 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Pouze na majetku města. ks (%)	Odbor výstavby, stavební odbor – majetek města dvouletá	Aktuálně má indikátor velmi malou vypovídací schopnost, se změnou legislativy účinné od 1.1.2013 lze předpokládat jisté zlepšení Cílová hodnota: všechny nové stavby města ve třídě A, rekonstruované alespoň třída B Tento indikátor je klíčový

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
	3.3.11. U rekonstrukcí dtto jako 3.3.12, ale evidovat přechod z kategorie (C, D, E, F, G) Jedná se o sledování dle legislativy - zákona o hospodaření energií, vyhláška 148/2007 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Pouze na majetku města. ks (%)	Odbor výstavby, stavební odbor – majetek města dvouletá	Aktuálně má indikátor velmi malou vypovídací schopnost, se změnou legislativy účinné od 1.1.2013 lze předpokládat jisté zlepšení Novela zákona, resp. vyhlášky č.148/2007 Sb. přinese do 2 let požadavek na zpracování PENB pro prodávané a najímané budovy a zpracování PENB bude obecně vyžadováno u většího počtu budov Tento indikátor je klíčový
	3.3.12. Spotřeba jiného paliva – obnovitelné MWh/rok	Data ze systému EM, resp. data příslušného odboru MÚ a přísp.organizací Je možné uplatnit dále podrobnější členění dle paliva – palivové dřevo, štěpka, pelety, agropelety roční	Cílová hodnota: nelze stanovit Doplňkový indikátor
	3.3.13. Spotřeba jiného paliva – neobnovitelné MWh/rok	Data ze systému EM, resp. data příslušného odboru MÚ a přísp.organizací Je možné uplatnit dále podrobnější členění dle paliva - uhlí, LTO roční	Cílová hodnota: nelze stanovit Doplňkový indikátor
	3.3.14. Podíl výroby elektřiny z kogenerace MWh/rok	Data ze systému EM, resp. data příslušného odboru MÚ a přísp.organizací roční	Cílová hodnota: nelze stanovit Doplňkový indikátor

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 3.4 Udržitelná výstavba (udržitelné stavebnictví)	3.4.1. Vnitřní předpis, který nastavuje obecné parametry pro novou výstavbu a rekonstrukce. Bez jednotky	Odbor správy majetku a investic dvouletá	Indikátor definuje základní podmínku pro kategorii „A“. Cílová hodnota: pravidelně revidovaný předpis s doložitelným dopadem v praxi – tj. nová výstavba a rekonstrukce na majetku města jsou prováděny v souladu s principy UR (viz. Např. MA21 ve stavebnictví) a v zadávací dokumentaci pro výstavbu a rekonstrukce jsou tyto parametry vždy uplatněny, ve výjimečných případech zdůvodněno proč nebylo možné je uplatnit. Tento indikátor je klíčový
	3.4.2. Podíl certifikovaných staveb - zelené certifikáty typu LEEDS, CZBtool apod. ks	Stavební odbor – pro majetek města Monitoring tisku, tiskové konference certifikovaných subjektů dvouletý	Indikátor bude více vypovídající, bude-li změna úrovně z MěÚ na město, jelikož jedním z důvodů zpracování takovéto certifikace je propagace a marketing, bude velmi jednoduché zjistit, kolik budov je ve městě certifikovaných. Povinnosti sledování tohoto indikátoru nebude představovat výraznou zátěž, certifikace je v ČR v začátcích a hodnota indikátoru tak bude narůstat velmi pomalu. Mezní ani cílovou hodnotu není možné nyní stanovit, trend by měl být v dvouletých cyklech rostoucí Tento indikátor je klíčový
	3.4.3. Podíl výstavby z obnovitelných a recyklovaných materiálů % podíl z celkové hodnoty investičních nákladů	Stavební odbor – pro majetek města Může být také sledována hodnota prostého % podílu staveb roční	Možno sledovat odděleně – po sektorech stavebnictví a obnovitelné a recyklované zvlášť; postupně rozšířit na úroveň celého města Mezní ani cílovou hodnotu není možné nyní stanovit, trend by měl být v dvouletých cyklech rostoucí Doplňkový indikátor

TÉMA: 4 – Doprava

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 4.1 Podpora veřejné dopravy a dalších druhů alternativní dopravy (pěší, cyklo) /infrastruktura/	4.1.1. Podíl nízkopodlažních vozidel ve veřejné dopravě) Indikátor sleduje počet a výkon nízkopodlažních vozidel ve vozovém parku zajišťující obsluhu města. % podíl výkonů z celkových vzk. objednávaných obcí u dopravců (MHD, doplňkové spoje nad rámec základní dopravní obslužnosti, účelové spoje - např. školní)	Data MÚ – odbor dopravy Provozovatelé veřejné dopravy Analýza využití vozidel v provozu Analýza přeprava cestujících roční	Posouzení zvyšování komfortu MHD. Cílová hodnota – není stanovena, očekávaným trendem je postupný růst hodnoty indikátoru až do hodnoty 100 % (= ideální stav) Tento indikátor je klíčový
	4.1.2. Bezbariérovost komunikací. Indikátor sleduje vývoj činnosti obcí směřující k budování (revitalizaci) infrastruktury environmentálně šetrných druhů dopravy a infrastruktury pro občany se sníženou pohyblivostí. délka souvislé sítě bezbariérových komunikací v km ku celkové délce komunikací (km / 100 km komunikací)	Data MÚ – odbor dopravy, investic Analýza dat z pasportu komunikací Projektová dokumentace roční	Posouzení jak obec přispívá k budování infrastruktury pro environmentálně šetrné druhy dopravy a občany se sníženou pohyblivostí. Cílová hodnota – není stanovena, očekávaným trendem je postupný růst hodnoty indikátoru. Tento indikátor je klíčový
	4.1.3. Vybavenost cyklistickými komunikacemi. Indikátor sleduje vývoj činnosti obcí směřující k budování infrastruktury environmentálně šetrných druhů dopravy. Délka bezpečných komunikací v intravilánu vhodných pro cyklisty v km v poměru ku celkové délce komunikací v obci. (km / 100 km komunikací)	Data MÚ a jím zřízených organizací – odbor investic, dopravy Analýza dat z pasportu komunikací Projektová dokumentace. roční	Posouzení jak obec přispívá k budování infrastruktury pro environmentálně šetrné druhy dopravy. Cílová hodnota – není stanovena, očekávaným trendem je postupný růst hodnoty indikátoru. Tento indikátor je klíčový

Metodika hodnocení „A“ MA21 – Příloha 2: Přehled indikátorů pro přípravu auditu udržitelného rozvoje
Verze 2.0 (červen 2014)

	4.1.4. Vybavenost veřejných budov infrastrukturou pro cyklisty.	Data MÚ a jím zřízených organizací – odbor dopravy, investic	Posouzení jak obec přispívá k budování infrastruktury pro environmentálně šetrné druhy dopravy.
	Indikátor sleduje vývoj činnosti obcí směřující k budování infrastruktury environmentálně šetrných druhů dopravy. % podíl budov v majetku města a jím zřízených organizací.	Analýza dat z pasportu budov Projektová dokumentace roční	Cílová hodnota – není stanovena, očekávaným trendem je postupný růst hodnoty indikátoru až do hodnoty 100 % (= ideální stav). Doplňkový indikátor
Oblast 4.2 Snižování nutnosti používat IAD a podpora alternativních druhů dopravy /řízení poptávky po dopravě/	4.2.1. Přeprava cestujících ve veřejné dopravě Indikátor sleduje trend využívání veřejné dopravy. Počet cest na obyvatele	Data MÚ Provozovatelé veřejné dopravy Výkaznictví dopravců roční	Posouzení podpory veřejné dopravy a její využívání. Cílová hodnota – není stanovena, očekávaným trendem je postupný růst hodnoty indikátoru. Tento indikátor je klíčový
	4.2.2. Dostupnost spojení veřejnou dopravou. Verbální vyjádření Indikátor sleduje trend podpory veřejné dopravy.	Data MÚ Výkaznictví dopravců Analýza dat dopravců roční	Posouzení podpory veřejné dopravy. Cílová hodnota – postupné rozšiřování nabídky spojení Tento indikátor je klíčový
	4.2.3 Příprava a realizace plánu dopravy/udržitelné mobility, či obdobného strategického dokumentu Indikátor sleduje trend komplexnost řešení mobility v obci. Bez jednotky	Data MÚ Existence plánu. Dle délky platnosti dokumentu	Posouzení obce zda strategicky řeší problematiku dopravy a mobility. Cílová hodnota – realizace plánu (binární kritérium ano/ne) Tento indikátor je klíčový
	4.2.4 Mobilita a místní přeprava cestujících Indikátor sleduje trendy v dopravním chování obyvatel Počet každodenních cest a čas strávený cestováním, druh cesty a druh dopravy, celková průměrná denní vzdálenost na osobu na druh cesty a způsobem dopravy aj.	Reprezentativní dotazníkový výzkum (např. v rámci indikátoru „Šetření spokojenosti občanů“)	Hodnocení, jak občané využívají environmentálně šetrné druhy dopravy Cílová hodnota – pokles podílu IAD, růst podílu veřejné, pěší a cyklistické dopravy Tento indikátor je doplňkový, hodnotí se pouze tehdy, je-li k dispozici relevantní reprezentativní průzkum dopravního chování

Metodika hodnocení „A“ MA21 – Příloha 2: Přehled indikátorů pro přípravu auditu udržitelného rozvoje
Verze 2.0 (červen 2014)

	4.2.5 Zavedený systém regulace parkování a dopravy Indikátor sleduje, jakým způsobem obec reguluje parkování, resp. dopravu, prostřednictvím vyhlášky, nařízení, či jiného závazného dokumentu	Data MÚ Popis systémů. roční	Posouzení aktivit obce jakým způsobem řeší dopravu v klidu. Cílová hodnota – realizace opatření (binární kritérium ano/ne) Doplňkový indikátor
Oblast 4.3 Nízkoemisní vozidla	4.3.1. Podíl výkonů vozidel EEV na celkovém objemu objednávaných výkonů v rámci MHD a ostatní dopravní obslužnosti. Indikátor sleduje, jak obec preferuje při výběru dodavatele veřejné dopravy stav vozového parku. % podíl výkonů z celkových vzkm objednávaných obcí u dopravců	Data MÚ, dopravci Analýza výkaznictví dopravců. roční	Posouzení aktivit obce při objednání veřejné dopravy. Cílová hodnota – není stanovena - postupný růst Tento indikátor je klíčový
	4.3.2. Podíl výkonů vozidel EEV na celkovém množství dopravního výkonu vozidel v majetku města a jím zřízených organizací. Indikátor sleduje, jak obec podporuje obměnu svého vozového parku. % podíl z celkové sumy kilometrů ujetých vozidly	Data MÚ Analýza dat z provozu vozidel. roční	Posouzení podpory obce prosazovat využívání EEV vozidel. Cílová hodnota – není stanovena - postupný růst Tento indikátor je klíčový
Oblast 4.4 Bezpečnost silničního provozu	4.4.1. Podíl žáků I. stupně ZŠ zapojených do preventivních programů bezpečnosti dopravy. Indikátor sleduje, zda obec podporuje a zajišťuje podporu vzdělávání v oblasti dopravy. % žáků I. stupně ZŠ ve městě, kteří v hodnoceném roce se zúčastnili preventivní akce	Data MÚ resp. příslušných škol Rozbor a charakter struktury preventivní programů. jednoletá	Posouzení iniciativy obce při podpoře a zajištění vzdělávacích akcí v oblasti dopravy. Cílová hodnota – nejméně 60 %. Tento indikátor je klíčový

	4.4.2. Nehodovost v silniční dopravě. Indikátor sleduje snahu obce a správce komunikace řešit snižování nehod v silniční dopravě. počet mrtvých a zraněných při dopravních nehodách na území města vztažený na 100 km	Data MÚ Policie ČR Analýza dat z protokolů o dopravních nehodách. ročně	Posouzení iniciativy obce při podpoře snižovat počty a následky dopravních nehod. Cílová hodnota – není stanovena - postupný růst Tento indikátor je klíčový
	4.4.3. Odstranění krizových nehodových míst Indikátor sleduje reakci správců komunikací při řešení krizových míst. % podíl odstraněných nehodových míst z celkového počtu identifikovaných nehodových míst	Data MÚ resp. příslušných správců komunikací Projektová dokumentace. roční	Posouzení iniciativy obce a správce komunikací při řešení krizových míst. Cílová hodnota – není stanovena - postupný růst Doplňkový indikátor
Oblast 4.5 Snižování vlivu dopravy na životní prostředí a zdraví obyvatel	4.5.1. Je Strategický plán dopravy/udržitelné mobility vyhodnocen z pohledu vlivů na ŽP a zdraví? Indikátor sleduje jakým způsobem obec zpracovává strategické dokumenty	Data MÚ, Popis systémů. Dle platnosti dokumentu	Posouzení aktivit obce při zpracovávání strategických plánů obce. Cílová hodnota – realizace vyhodnocení binární kritérium (ano/ne) Tento indikátor je klíčový
	4.5.2. Realizace opatření ke snížení zátěže z dopravy ve vazbě na strategické dokumenty obce. Indikátor sleduje, zda a jakým způsobem obec reaguje na zpracované strategické dokumenty. binární kritérium (ano/ne)	Data MÚ Popis systémů. Dle aplikačního plánu strategických dokumentů	Analýza zda je problematika negativních vlivů dopravy reflektována ve strategických dokumentech obce a jsou realizována opatření k jejich snížení. Cílová hodnota – ano Tento indikátor je klíčový

TÉMA: 5 – Zdraví

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 5.1 Integrace zdravotních hledisek do plánování a rozhodování	5.1.1 Plánování zdravotních a souvisejících služeb v souvislosti s problémy v obci verbální vyjádření	Podkladem je analýza indikátorů zdravotního stavu obyvatel města Podkladem může být i evidence podnětů a stížností obyvatel Podkladem může být i aktivní zjišťování potřeb (dotazníky, ankety)	Nelze vyjádřit číselně Tento indikátor je klíčový
	5.1.2 Zabývá se město zdravím a dopadem na zdraví ve svých strategiích? verbální vyjádření	Strategické dokumenty zpracované pro potřeby města, pokud se netýkají rozpočtu, civilní obrany a obran, havárií, jsou hodnoceny z hlediska dopadu na životní prostředí a zdraví podle zákona 100/2001 Sb., o nutnosti hodnocení rozhoduje úřad. Při hodnocení tak může dojít k integraci zdraví do strategie města. Úroveň naplňování strategií přímo se týkajících problematiky zdraví (Zdravotní plán města, Plán zdraví a kvality života, komunitní plánování sociálních služeb, Komunitní plán sociálních služeb, aj.) K dispozici na webu města. Frekvence sledování ve tříletých intervalech	Nelze vyjádřit číselně Tento indikátor je klíčový
	5.1.3 Město má zajištěnu personální odbornost pro oblast podpory zdraví obyvatel	Na MÚ obvykle nejsou odbory specializované přímo na zdravotnictví a zdraví obyvatel. Obec kat. A má nezbytné personální zajištění této oblasti v této oblasti, je možné využít externí spolupráce se zdrav. zařízeními v obci, s vysokými školami, jinými státními i nestátními institucemi, příp. kvalifikovanými jednotlivci. Frekvence sledování ročně	Nelze vyjádřit číselně Tento indikátor je klíčový

Oblast 5.2 Podpora zdraví a prevence nemocí	5.2.1 Počet preventivních akcí zaměřených na podporu zdraví a zdravého životního stylu	K dispozici na webu města Frekvence sledování ročně	Lze číselně vyjádřit – ideálně též indikovat počet subjektů a partnerských organizací zapojených do preventivních aktivit (případně počet či odhadovaný počet zúčastněných osob při preventivních akcích) cílová hodnota není stanovena Tento indikátor je klíčový
	5.2.2 Počet dětských hřišť a zařízení pro fyzickou aktivitu dospělých	O využití území pro sport rozhoduje město, odpovídá za bezpečnost a kvalitu prostředí pro děti Rozhoduje i o umístění a provozu hřišť a sportovišť pro dospělé (např. http://dobrapraxe.cz/cz/misto/litomerice-spravcovstvi-hrist-u-zakladnich-skol) Archiv Odboru územního rozvoje Sledování ve tříletých intervalech	Lze číselně vyjádřit Cílová hodnota není stanovena Tento indikátor je klíčový
	5.2.3 Objem činnosti věnovaný aktivnímu stárnutí	Počet akcí pro seniory / počet účastníků ve významných organizacích, zajišťujících péči o seniory ve městě. Frekvence sledování ročně	Lze číselně vyjádřit Cílová hodnota není stanovena Tento indikátor je klíčový
	5.2.4 Počet nekuřáckých provozoven (částečně oddělené, celé)	Město provádí certifikaci provozoven veřejné ho stravování a má přehled o nekuřáckých zařízeních (např. <i>Seznam certifikovaných nekuřáckých provozoven v Litoměřicích</i> - http://zdravemesto.litomerice.cz/nekuacke-provozovny.html) Frekvence sledování ročně	Lze číselně vyjádřit cílová hodnota není stanovena Doplňkový indikátor

Metodika hodnocení „A“ MA21 – Příloha 2: Přehled indikátorů pro přípravu auditu udržitelného rozvoje
Verze 2.0 (červen 2014)

	5.2.5. Podpora NNO a dalších organizací zabývajících se zdravím	Obec podporuje aktivity na poli podpory zdraví veřejnosti – zdroj – např. podpořené projekty, akce ve spolupráci nebo za podpory města ad. 1x ročně	Lze číselně vyjádřit - např. počtem konkrétních podpůrných kroků cílová hodnota není stanovena Doplňkový indikátor
	5.2.6. Uplatnění hlediska vlivu na zdraví při posuzování projektů	Obec posuzuje projekty také z hlediska vlivu na zdraví veřejnosti - např. zavedením v metodice hodnocení projektů, přizváním odborníka do hodnotitelské komise. Obec dokáže rozlišit projekty podpory zdraví (a související), které vycházejí z EBM (Evidence Based Medicine) 1x / 3 roky	Nelze číselně vyjádřit cílová hodnota není stanovena Doplňkový indikátor
	5.2.7. Vzdělávání zástupců samosprávy a státní správy v oblasti podpory zdraví	Obec podporuje vzdělávání zaměstnanců v oblasti podpory zdraví – např. kvalifikace pracovníků, kurzy a školení atd. 1x ročně	Lze číselně vyjádřit cílová hodnota není stanovena Doplňkový indikátor
	5.2.8. Spolupráce s podnikatelskou sférou a dalšími institucemi na poli podpory zdraví	Obec spolupracuje s dalšími subjekty v oblasti podpory zdraví veřejnosti – společné akce, účast v komisích ad. 1x ročně	Lze číselně vyjádřit cílová hodnota není stanovena Doplňkový indikátor
Oblast 5.3 Zdraví obyvatel	5.3.1. Trend výskytu zhoubných nádorů u obyvatel obce	DataPlán NSZM Statistické hodnocení trendu, v případě významného zvýšení vyhodnocení podle nádorových diagnóz Frekvence alespoň 3 letá, doporučeno sledovat alespoň 5 leté trendy	Nelze číselně vyjádřit Mezní hodnota srovnání s ČR Tento indikátor je klíčový
	5.3.2. Trend hospitalizace pro poranění (úrazy) a otravami	DataPlán NSZM Statistické hodnocení trendu Frekvence roční	Nelze číselně vyjádřit Lze rozlišit na úrazy v domácnosti, sportovní, pracovní a dopravní - v souladu s DPS poskytovaným ÚZIS na úrovni okresních dat Mezní hodnota srovnání s ČR Tento indikátor je klíčový

	5.3.3. Trend standardizované úmrtnosti ze všech příčin a pro hlavní diagnózy Hodnota úmrtnosti, která by se vyskytovala v reálné populaci za předpokladu, že její věková struktura by odpovídala věkové struktuře populace standardní (Evropské)	Dataplán NSZM Statistické hodnocení trendu Frekvence tříletá v meziročním srovnání = soulad s 3 letým zhodnocením Zdr. plánů, viz. 5.1.2)	Nelze číselně vyjádřit Mezní hodnota je úmrtnost Evropské populace Tento indikátor je klíčový
	5.3.4. Trend počtu léčených diabetiků. Zahrnuje léčená stávající a nová onemocnění	Dataplán NSZM Statistické hodnocení trendu Frekvence tříletá v meziročním srovnání = soulad s 3 letým zhodnocením Zdr. plánů, viz. 5.1.2)	Nelze číselně vyjádřit Mezní hodnota – srovnání s ČR Tento indikátor je klíčový
	5.3.5 Počet úmrtí (absolutně) zaviněných alkoholem nebo drogami.	Dle údajů PČR Frekvence tříletá v meziročním srovnání = soulad s 3 letým zhodnocením Zdr. plánů, viz. 5.1.2)	Tento indikátor je klíčový a lze vyjádřit číselně ZKOUMÁNÍ
	5.3.6. Trend počtu nově hlášených sexuálně přenosných onemocnění (syfilis, kapavka) Výskyt nových onemocnění na 100 000 obyvatel v roce	DataPlán NSZM Statistické hodnocení trendu Frekvence 1x/3roky	Mezní hodnota srovnání s ČR Doplňkový indikátor
	5.3.7. Trend počtu alimentárních onemocnění (salmonelózy, kampylobakteriázy) Výskyt nových onemocnění na 100 000 obyvatel v roce	DataPlán NSZM Statistické hodnocení trendu Frekvence 1x/3roky	Nelze číselně vyjádřit Mezní hodnota srovnání s ČR Doplňkový indikátor
	5.3.8. Trend počtu nových onemocnění hepatitidou typu A,B,C v roce na 100 000 obyvatel	Dataplán NSZM Statistické hodnocení trendu Frekvence 1x/3roky	Nelze číselně vyjádřit Mezní hodnota srovnání s ČR Doplňkový indikátor
	5.3.9. Trend počtu léčených alergiků a astmatiků /100000. Zahrnuje léčená stávající a nová onemocnění za rok	Dataplán NSZM Statistické hodnocení trendu Frekvence 1x/3roky	Nelze číselně vyjádřit Mezní hodnota je srovnání s ČR Doplňkový indikátor
	5.3.10 Střední délka života při narození (ve 45 a 60 nebo 65 letech)	Dataplán NSZM Statistické hodnocení trendu Frekvence tříletá v meziročním srovnání	Lze číselně vyjádřit Mezní hodnota je srovnání s ČR Tento indikátor je klíčový
	5.3.11 Trend incidence kardiovaskulárních onemocnění - počet nových onemocnění v daném roce na 100 000 obyvatel trvale žijících ve městě v roce		Doplňkový indikátor
	5.3.12 Počet kojených dětí nad 6 měsíců	ÚZIS připravuje	Zdůvodnění: bylo prokázáno, že délka kojení souvisí s nižším výskytem nemocnosti u dětí i v jejich pozdějším věku. Má vztah k prevenci alergií, k prevenci infekčních onemocnění a předčasnému užívání ATB. Doplňkový indikátor – po ověření dostupnosti dat z ÚZIS lze překlasifikovat na klíčový indikátor

	5.3.13 Počet uživatelů drog	Tento ukazatel je dostupný v DPS, okresní úroveň dat v přepočtu na 1.000 obyvatel, lze využít též povinných hlášení AT ambulancí – hlášenky na KHS, roční zprávy nízkoprahových center a dalších harm reduction služeb, evidovaných krajskými úřady	Tento indikátor je klíčový
	5.3.14 Průměrné procento pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz.	Průměrné procento pracovní neschopnosti vyjadřuje podíl kalendářních dnů pracovní neschopnosti na celkovém kalendářním fondu ve sledovaném období. Data dostupná z DPS systému poskytovaném ÚZIS.	Doplňkový indikátor

TÉMA: 6 – Místní ekonomika a podnikání

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 6.1 Oživení a podpora místní zaměstnanosti a vzniku nových podniků a firem při zachování principů udržitelného rozvoje	6.1.1 Podpora zaměstnanosti a podnikání (např. agenturní systém, průmyslové zóny a trend v jejich naplnění) Verbální vyjádření	Příslušná obec (investiční odbor / ekonomické oddělení) Údaje a podklady k tomuto indikátoru by měla obec sledovat sama z hlediska vlastní iniciativy a využití možností podpory endogenního potenciálu své lokality.	Této části by obec měla věnovat větší pozornost, protože může prokázat vlastní roli v oblasti podnikání a zaměstnanosti ve svém katastrálním území. Další indikátory 6.1.2 a 6.1.3 patří do kategorie, které obec již nemůže zcela ovlivnit ve vazbě na vnější hospodářský vývoj v regionu či státu. Tento indikátor je klíčový
	6.1.2 Počet podnikatelských subjektů	ČSÚ, příp. příslušný živnostenský úřad Frekvence měření je roční, k 31. 12. daného roku.	Vývoj počtu podnikatelských subjektů naznačuje míru podnikatelské aktivity, příp. stabilitu podnikatelského prostředí v dané lokalitě. Tento indikátor má určitá omezení ve své vypovídací hodnotě (velké vs. střední vs. malé podniky), a proto je potřeba jej vyhodnocovat v kontextu vývoje následujícího indikátoru, tj. ve vazbě na zaměstnanost. Tento indikátor je klíčový
	6.1.3 Míra nezaměstnanosti (v %)	ČSÚ nebo Úřad práce Průměrná roční míra	Při interpretaci je nutné propojit výsledky s předchozí otázkou a rozlišit trendy. Tento indikátor je klíčový
	6.1.4 Příklad dobré praxe (z oblasti podpory zaměstnanosti a podnikání) Verbální vyjádření	Příklady dobré praxe je vhodné dokumentovat nejen na aktuálním stavu, ale zejména dlouhodobějších zkušeností s podporou podnikání a zaměstnanosti.	Doplňkový indikátor
	6.1.5 Počet aktivních podnikatelských subjektů	ČSÚ, příp. příslušný živnostenský úřad Frekvence měření je roční, k 31. 12. daného roku	Indikátor počtu aktivních podnikatelských subjektů doplňuje předchozí povinný indikátor v interpretaci skutečného vývoje a reálných podmínek dané lokality. Doplňkový indikátor

6.2 Spolupráce s místními podniky a firmami za účelem podpory výměny zkušeností z dobré podnikatelské praxe	6.2.1 Spolupráce s místními podniky Verbální vyjádření	Zápisy ze společných jednání a jejich vyhodnocení	Význam indikátoru spočívá v doložení činnosti obce z hlediska její možné role jako aktivního koordinátora socioekonomických aktivit v území. Obec by měla průběžně a korektně komunikovat s místními podnikateli a firmami (např. formou pravidelných setkání se zástupci podnikatelské sféry) s cílem hledat a nacházet oběma stranám prospěšná řešení případných problémů soužití, jako jsou rušivé provozy (hluk, emise z technologií nebo dopravní obsluhy, problematika zneškodňování odpadů, ochrana vodních zdrojů ap.). Tento indikátor je klíčový
	6.2.2 Příklad dobré praxe (spolupráce s místními podniky) Verbální vyjádření	Způsoby realizace a zavádění společných stanovisek do praxe (např. schválení zastupitelstvem, komunikace s konkrétním odborem či oddělením dané obce)	Viz výše Doplňkový indikátor
6.3 Udržitelný místní cestovní ruch	6.3.1 Hlavní oblasti podporované turistiky obcí ve vazbě na životní prostředí a veřejné zdraví (např. cykloturistika, hippoturistika, tradiční slavnosti) Verbální vyjádření	Příslušná obec (odbor regionálního rozvoje / ekonomické oddělení); Koncepce cestovního ruchu a její zaměření	Každá obec se snaží zaměřovat na různé formy a možnosti využití cestovního ruchu pro vlastní rozvoj. Hlavní formy zaměření cestovního ruchu je zpravidla uvedeno v koncepci cestovního ruchu, příp. obecně v plánu rozvoje obce. Konkrétní aktivity cestovního ruchu jsou zpravidla k dispozici na odboru regionálního rozvoje či ekonomickém oddělení. Význam indikátoru spočívá v tom, že se jedná o konkrétní přístup obce k tomuto rozvojovému odvětví, který reprezentuje aktivitu obce. Tento indikátor je klíčový
	6.3.2 Počet ubytovaných hostů (rezidenti a nerezidenti)	ČSÚ Roční frekvence sledování údajů	Jedná se o indikátor, jehož vývoj může obec ovlivnit jen nepřímo prostřednictvím aktivní podpory rozvoje cestovního ruchu v dlouhodobějších trendech či podpory realizace tradičních a každoročních akcí. Hlavní význam spočívá v naznačení míry atraktivity obce ze strany cestovního ruchu. Jako pozitivní lze rovněž označit i stabilizovaný vývoj tohoto ukazatele. Tento indikátor je klíčový

	6.3.3. Podpora turistiky z hlediska pravidelnosti tradičních akcí v obci Verbální vyjádření	Příslušná obec (odbor regionálního rozvoje / ekonomické oddělení)	Tento indikátor zahrnuje nejen aktivity přímo organizované obcí, ale rovněž i další akce, které byly obcí částečně podpořeny či jen umožněny. Jedná se zejména o tradiční slavnosti, výstavy, festivaly, jarmarky s motivy specifik a historických tradic dané obce, které podporují rozvoj místní turistiky. Tento indikátor je klíčový
	6.3.4 Příklad dobré praxe (podpory cestovního ruchu) Verbální vyjádření	Příslušná obec (odbor regionálního rozvoje / ekonomické oddělení);	Viz výše Doplňkový indikátor
	6.3.5 Realizované průzkumy či dotazníková šetření v obci (včetně jejich vyhodnocení a reflexe v praxi) Verbální vyjádření	Příslušná obec (odbor regionálního rozvoje / ekonomické oddělení)	Tento indikátor lze aplikovat zejména v turistických destinacích (např. památka UNESCO, lázeňská města), kde má význam. V běžných obcích České republiky nemá řešení tohoto indikátoru velké opodstatnění, proto je pro ostatní obce nerelevantní. Hlavní význam indikátoru spočívá v tom, že daná obec zkoumá, jak místní subjekty (obyvatelé i podnikatelé) vnímají cestovní ruch, resp. přijíždějící návštěvníky, v dané obci. Doplňkový indikátor

TÉMA: 7 – Vzdělávání a výchova

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 7.1 Realizace a podpora vzdělávání pro udržitelný rozvoj ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcí případně jiným zřizovatelem.	7.1.1. Podpora škol a školských zařízení prosazujících VUR nad rámec povinností daných školskými dokumenty. Indikátor sleduje existenci finanční, materiální nebo odborné pomoci ve VUR pro školy a školská zařízení zřizovaná obcí. Kromě finanční (Kč) bez jednotky.	Data MÚ – odbor školství Analýza podpory v dané oblasti: Finanční – vývoj investic Materiální – možno rovněž vývoj investic Odborná – stručný popis (školení učitelů, přednášková činnost apod.) roční	Posouzení formálního vzdělávání v obci z hlediska UR ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcí jako prostředek pro vzdělání populace dětí a mládeže v tomto tématu. Cílová hodnota – jakákoli forma podpory + monitoring efektivity investice Tento indikátor je klíčový
	7.1.2. Vyhodnocování a monitoring VUR ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcí případně jiným zřizovatelem. Indikátor sleduje způsob monitoringu systému VUR na školách a ve školských zařízeních zřizovaných obcí případně dalšími subjekty, pokud jsou informace k dispozici. Bez jednotky.	Data škol a školských zařízení resp. MÚ Odborná analýza Školních vzdělávacích programů škol, Výročních zpráv a dalších dostupných materiálů (např. evaluačních zpráv, externích evaluačních zpráv apod.) ze škol a školských zařízení zřizovaných obcí případně jiným zřizovatelem se srozumitelnou interpretací závěrů vypracovaná odborníkem nebo skupinou odborníků v dané oblasti. nebo Strukturovaná metodika hodnocení VUR na školách a ve školských zařízeních a z ní vycházející zprávy škol zpracované do odborné souhrnné zprávy. dvouletá	Posouzení formálního vzdělávání v obci z hlediska UR ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcí jako prostředek pro vzdělání populace dětí a mládeže v tomto tématu. Cílová hodnota – písemně zpracovaný systém monitoringu dané oblasti, který probíhá v delší časové řadě, kde je možno porovnávat vývoj s ohledem na priority municipality z hlediska VUR. Tento indikátor je klíčový

7.1.3. Podpora energeticky a materiálově úsporného provozu škol. Indikátor sleduje, zda školy a školská zařízení zřizované obcí reflektují cíle udržitelného rozvoje ve smyslu úsporného provozu těchto zařízení a jejich chování vůči prostředí jako prostředku pro informální vzdělávání. V závislosti na sledovaném faktoru Množství energetických úspor – kW/h Množství úspor vody TUV/SUV – m³ Množství separovaného odpadu l nebo kg	Data škol a školských zařízení resp. MÚ Odborná analýza výročních zpráv škol – např. energetické audity, úspora vody, objem separace odpadu, kompostování apod. roční	Posouzení informálního vzdělávání ve školách a školských zařízeních z hlediska UR jako prostředek pro vzdělávání a výchovu žáků jinými než tradičními metodami formálního vzdělávání. Cílová hodnota – zpracovaný audit úspor zařízení Tento indikátor je klíčový
7.1.4 Didaktická databáze materiálů pro VUR podporovaná obcí. Indikátor sleduje existenci vhodné veřejně dostupné databáze didaktických materiálů podporovaných krajem či obcí, která poskytuje studijní opory pro žáky a vyučující. Počet přístupů do databáze	Data provozovatele databáze Analýza využívání databáze školami (dotazník, počet přístupů z unikátních IP adres). Stručný výčet témat vč. reflexe dostatečnosti pokrytí důležitých témat UR, trend v doplňování materiálů, způsob „dodávky“ pro školy nebo školská zařízení (při existenci databáze). roční	Posouzení existence studijních opor pro žáky a učitele v oblasti UR jako prostředků pro snazší implementaci myšlenek UR. Cílová hodnota – databáze vhodně didakticky zpracovaných materiálů s dostatečným pokrytím všech témat UR. Doplňkový indikátor
7.1.5 Udělování ocenění pedagogickým pracovníkům za práci v oblasti VUR. Indikátor sleduje ocenění pedagogických pracovníků pracujících nad rámec svých povinností v oblasti VUR. Počet pedagogických pracovníků	Data MÚ Zjišťování počtu pracovníků a stručný popis formy ocenění (finanční, veřejné ocenění práce – např. v tisku, udělení ceny) roční	Posouzení oceňování práce pedagogických pracovníků pracujících v oblasti UR jako prostředku pro motivaci v další práci i motivaci dalších pedagogických pracovníků Cílová hodnota – není stanovena Doplňkový indikátor
7.1.6 Podpora sítí učitelů a vychovatelů vzdělávajících v problematice UR. Indikátor sleduje, jakým způsobem podporuje obec vznik sítí učitelů, vychovatelů a dalších subjektů, které přispívají ke V UR. Počet zapojených subjektů v rámci „sítě“	Data MÚ Zjišťování počtu subjektů zapojených v rámci „sítě“ a stručný popis podpory ze strany obce (prostory, webové platformy, odborná pomoc). dvouletá	Posouzení podpory ve vytváření sítí mezi účastníky formálního vzdělávání a dalšími subjekty jako prostředek pro efektivnější vzdělávání v tématech UR. Cílová hodnota – není stanovena Doplňkový indikátor

	7.1.7 Spokojenost obyvatel se vzdělávacími institucemi Indikátor sleduje spokojenost obyvatel s kvalitou, dostupností škol a se zařízeními na volnočasové aktivity ad.)	Dotazníkové šetření (lze realizovat jako součást sledování indikátoru 1.4.1. Šetření spokojenosti občanů)	Doplňkový indikátor
Oblast 7.2. Podpora NNO a dalších institucí zajišťujících neformální vzdělávání v oblasti udržitelného rozvoje.	7.2.1. Nevládní neziskové organizace v obci. Indikátor sleduje výskyt NNO, občansky prospěšných institucí a jiných sdružení, které se zabývají problematikou VUR. Počet subjektů	Data MÚ Zajišťování přehledu subjektů, které se zabývají VUR a analýza jejich činnosti (z hlediska pokrytí témat UR a cílových skupin). dvouletá	Posouzení neformálního vzdělávání v obci z hlediska UR jako jiný prostředek vzdělávání než jsou metody a postupy formálního vzdělání populace dětí a mládeže v tématu UR a jako prostředek pro další vzdělávání obyvatel obce. Cílová hodnota – takový počet a struktura subjektů, které pokryjí témata UR i cílové skupiny v obci. Tento indikátor je klíčový
	7.2.2. Peněžní prostředky pro nevládní neziskové organizace. Indikátor je zaváděn v případě, že se NNO a další subjekty zabývající se VUR v obci vyskytují. Mapuje peněžní prostředky obce, které jsou např. prostřednictvím grantů subjektům poskytovány. Počet žadatelů Objem financí	Data MÚ Zjišťování vývoje investic do VUR, zájem účastnit se grantových řízení a počet žadatelů, kteří v řízení uspěli. roční	Posouzení neformálního vzdělávání v obci z hlediska vynakládání finančních prostředků obce. Cílová hodnota – není nastavena Tento indikátor je klíčový
	7.2.3 Podpora vzniku nevládních neziskových organizací. Indikátor je zaváděn v případě, že se NNO a další subjekty zabývající se VUR v obci nevyskytují. Mapuje postupy obce v iniciaci vzniku takových subjektů. Bez jednotky	Data MÚ Analýza způsobu podpory vzniku subjektů zabývajících se VUR – plán na podporu vzniku, vytvoření grantových příležitostí, poskytnutí prostor v obci apod.	Posouzení podpory obce pro vznik NNO a dalších subjektů poskytujících široké populaci obce vzdělávání v tématech UR. Cílová hodnota – komplexní plán podpory vzniku NNO a dalších subjektů v obci. Tento indikátor je klíčový

	7.2.4 Podpora síťování institucí zabývajících se VUR. Indikátor sleduje, jakým způsobem podporuje obec vznik sítí NNO, občansky prospěšných společností a dalších subjektů, které přispívají ke V UR. (pozn. Indikátor je možno sloučit s indikátorem „podpora sítí učitelů a vychovatelů“, pokud se síť vytvářejí napříč formami vzdělávání) Počet zapojených subjektů v rámci „sítě“.	Data MÚ Zjišťování počtu subjektů zapojených v rámci „sítě“ a stručný popis podpory ze strany obce (prostory, webové platformy, odborná pomoc). dvouletá	Posouzení podpory ve vytváření sítí mezi účastníky neformálního vzdělávání a dalšími subjekty jako prostředek pro efektivnější vzdělávání v tématech UR. Cílová hodnota – není stanovena Doplňkový indikátor
Oblast 7.3. Vytvoření programu vzdělávání, výchovy a osvěty místních obyvatel (všech cílových skupin) v problematice udržitelného rozvoje a jeho realizace.	7.3.1. Strategické dokumenty obce pro VUR. Indikátor sleduje, jak obec zajišťuje přípravu systematické práce v oblasti VUR. Bez jednotky	Data MÚ Analýza dokumentů systematické činnosti v oblasti VUR v rámci obce – monitoring a vyhodnocování potřeb v oblasti vzdělávání, strategie VUR v dalším období. dvou-tři letá	Posouzení přípravy strategie obce v oblasti vzdělávání jako prostředku pro systematické a efektivní vzdělávání v oblasti UR. Cílová hodnota – existence strategie VUR v obci a způsob jejího vyhodnocování Tento indikátor je klíčový
	7.3.2. Odborná podpora pro občany z hlediska naplňování principů UR. Indikátor sleduje jakou odbornou podporu (např. poradny, linky pomoci, odpovědní rubriku zpravodaje) poskytuje obec občanům v oblasti témat UR. Bez jednotky	Data MÚ Analýza podpory občanů, včetně stručného popisu funkce podpory. A zjišťování zájmu občanů o tuto odbornou podporu. roční	Posouzení odborné podpory obce pro občany jako prostředku pro naplňování myšlenek UR prosazovaných na úrovni obce. Poučený občan lépe participuje na jejich prosazování. Cílová hodnota – alespoň jeden druh odborné podpory pro občany snadno dostupný všem cílovým skupinám, který pokrývá témata UR důležitá pro obec. Tento indikátor je klíčový
	7.3.3. Osvětové akce UR v obci. Indikátor sleduje, zda obec sama iniciuje osvětové akce zaměřené na UR v obci nebo zda podporuje v této činnosti jiné subjekty. Počet akcí, počet účastníků a monitoring efektivity akce z hlediska účastníků (statisticky vyhodnocené ankety, dotazníky, rozhovory apod.)	Data MÚ resp. data organizátorů akcí Analýza programů obce (podporovaných subjektů) z hlediska naplnění – zaměření se na témata UR důležitá pro obec. Počet účastníků na jednotlivých akcích a vyhodnocení efektivity akce z hlediska účastníků (pochopení významu akce, zvýšení zájmu o problematiku apod.) V rámci každé konané akce	Posouzení iniciativy obce v pořádání nebo podpoře osvětových akcí jako podpora neformálního a informálního vzdělávání obyvatel v obci. Cílová hodnota – není stanovena Tento indikátor je klíčový

	7.3.4 Oslovení všech cílových skupin v rámci VUR. Indikátor sleduje, zda osvětovými akcemi a dalšími činnostmi obce jsou zasaženy všechny cílové skupiny v obci, či ne. Procento aktivitami oslovených obyvatel v jednotlivých cílových skupinách.	Data MÚ resp. data organizátorů akcí Rozbor jednotlivých aktivit z hlediska cílových skupin obyvatel obce (např. věkových skupin), jež jsou aktivitami osloveny. roční	Posouzení efektivity osvětových akcí jako podpora neformálního a informálního vzdělávání obyvatel v obci z hlediska oslovení všech cílových skupin. Cílová hodnota – stoupající trend zájmu jednotlivých cílových skupin a zahrnutí všech cílových skupin do aktivit obce z hlediska UR Doplňkový indikátor
7.4. Volnočasové aktivity naplňující zdravý životní styl s ohledem na zachování kvalitního životního prostředí.	7.4.1. Komunitní centra v obci. Indikátor sleduje, zda v obci existují komunitní centra pro různé cílové skupiny (mateřské kluby, kluby pro seniory apod.). Struktura komunitních center a trend návštěvnosti (absorpční kapacita komunitních center s ohledem na cílové skupiny)	Data MÚ resp. příslušných komunitních center Rozbor struktury komunitních center z hlediska cílových skupin – zda jsou rovnoměrně pokryty všechny důležité cílové skupiny a trend návštěvnosti těchto center. dvouletá	Posouzení iniciativy obce v podpoře komunitních center v obci jako podpora neformálního a informálního vzdělávání obyvatel v obci a jako prostředek pro vytváření pozitivních sociálních vazeb mezi obyvateli obce. Cílová hodnota – existence komunitních center pro všechny potřebné cílové skupiny v obci a dostatečná absorpční kapacita center. Tento indikátor je klíčový
	7.4.2. Volně přístupná sportoviště v obci. Indikátor sleduje přístupnost sportovišť v obci, jejich strukturu, z hlediska struktury obyvatelstva a návštěvnost. Struktura sportovišť vzhledem ke struktuře obyvatel a jejich návštěvnost (absorpční kapacita sportovišť s ohledem na cílové skupiny)	Data MÚ resp. příslušných „správců“ sportovišť Rozbor struktury sportovišť vzhledem ke struktuře obyvatelstva a posouzení faktu, zda není absorpční kapacita nadbytečná nebo naopak nedostatečná. dvouletá	Posouzení iniciativy obce v podpoře sportovního vyžití na volně přístupných sportovištích v obci jako podpora vytváření pozitivních sociálních vazeb mezi obyvateli obce a podpora utváření jejich zdravého životního stylu. Cílová hodnota – existence volně přístupných sportovišť v takové struktuře, která absorpční kapacitou odpovídá cílovým skupinám v obci. Tento indikátor je klíčový
	7.4.3. Volnočasové aktivity občanů a poškozování životního prostředí. Indikátor sleduje strukturu volnočasových aktivit podporovaných obcí, které nepoškozují nadbytečně životní prostředí. Struktura volnočasových aktivit vzhledem ke struktuře obyvatel obce a jejich návštěvnost (absorpční kapacita volnočasových aktivit s ohledem na cílové skupiny)	Data MÚ Rozbor struktury volnočasových aktivit vzhledem ke struktuře obyvatelstva a posouzení faktu, zda absorpční kapacita není nadbytečná nebo naopak nedostatečná. dvouletá	Posouzení iniciativy obce v podpoře komunitních center v obci jako podpora informálního vzdělávání obyvatel v obci a jako prostředek pro vytváření pozitivních sociálních vazeb mezi obyvateli obce. Cílová hodnota – existence volnočasových aktivit v takové struktuře, která absorpční kapacitou odpovídá cílovým skupinám v obci. Tento indikátor je klíčový

	7.4.4. Zájmová činnost v obci. Indikátor sleduje strukturu zájmové činnosti občanů v obci s ohledem na cílové skupiny obyvatel, které se v obci nacházejí. Struktura zájmové činnosti v obci ve vztahu k cílovým skupinám (absorpční kapacita zájmové činnosti v obci s ohledem na cílové skupiny).	Data MÚ Rozbor struktury zájmové činnosti v obci vzhledem ke struktuře obyvatelstva a posouzení faktu, zda absorpční kapacita není nadbytečná nebo naopak nedostatečná. dvouletá	Posouzení iniciativy obce v podpoře komunitních center v obci jako podpora jako prostředek pro vytváření pozitivních sociálních vazeb mezi obyvateli obce a vzájemného obohacování se zkušenostmi . Cílová hodnota – existence zájmové činnosti v takové struktuře, která absorpční kapacitou odpovídá cílovým skupinám v obci. Tento indikátor je klíčový
--	---	--	---

TÉMA: 8 – Kultura a místní tradice

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 8.1 Vztah města ke kultuře	8.1.1. Písemný strategický dokument pro oblast kultury - Vznikl strategický dokument se zapojením veřejnosti? Verbální vyjádření	Dokument zohledňující přístup města ke kultuře a nástroje k jejímu rozvoji. Projednaný zastupitelstvem, radou města, případně na úrovni příslušného odboru, který má kulturu na starosti. Případně Programové prohlášení zastupitelstva zahrnující oblast kultury. Ve vztahu k platnosti dokumentu, zpravidla střednědobého charakteru, nebo k volebnímu období, či plánovacímu cyklu ve městě.	Indikátor sleduje existenci dokumentu, který formuluje kulturní politiku města, koncepci či strategii podpory a rozvoje kultury. Posuzován je význam přikládaný kultuře při stanovování priorit a řízení, a podobu koncepčního přístupu ke kultuře (např. střednědobá strategie zpracovaná pro oblast kultury přijatá zastupitelstvem, koncepční dokument na úrovni odboru městského úřadu) Tento indikátor je klíčový
	8.1.2. Jaké jsou neinvestiční grantové (soutěžní) výdaje na kulturu? Mají v rozpočtu obce samostatnou položku?	Indikátor: podíl na celkovém rozpočtu obce, popř. podíl na celkových neinvestičních výdajích na kulturu. Mělo by být uvedeno, zda je grantový program určen jen na kulturu nebo i na jiné aktivity (sport, zájmové aktivity apod.). ročně	Cíl: zjistit, kolik financí plyne na městské kulturní organizace a kolik na granty dostupné i pro jiné subjekty Tento indikátor je klíčový
	8.1.3. Komu je grantový systém otevřený? (městské/obecní organizace, neziskové organizace, právnické osoby, fyzické osoby...) Verbální vyjádření Indikátor popisuje schopnost města zapojit do rozhodovacího procesu názory nezávislých odborníků s cílem zajistit výběr nej kvalitnějších a pro město nejpotřebnějších projektů, které jsou podporovány grantovým systémem.	Jak probíhá výběr (nominace) členů nezávislé komise? Je složení komise konzultováno/podporováno místní komunitou? Jaký je podíl nezávislých odborníků v komisi? ročně	Indikátor sleduje kompetentnost posuzování, respektive otevřenost a transparentnost výběru projektů podporovaných městem. Cíl: Ideální je maximální otevřenost (i vůči městským organizacím, aby soutěžily s ostatními subjekty) Tento indikátor je klíčový

	8.1.4. Mají městské (obecní) kulturní organizace vlastní strategické dokumenty, evaluaci od uživatelů nebo od místních škol? Verbální vyjádření		
	8.1.5. Možnosti občanů uplatňovat podněty a účastnit se projednávání záměrů města v oblasti kultury a zájem veřejné správy odpovídat na kulturní potřeby občanů (zvyšování kvality politické kultury). Verbální vyjádření Indikátor popisuje dialog města s občany, strukturu takového dialogu, schopnost města reagovat na podněty občanů, zapojení občanů do realizace kulturních aktivit, podporu novým občanským iniciativám ze strany města.	Provádění dotazníkových šetření v oblasti kultury, konání veřejných debat k tématu, veřejné konzultace a projednání kulturní politiky města. Evaluace činnosti kulturních organizací ve spolupráci s nezávislými hodnotiteli. Zohledňování podnětů občanů, schopnost realizovat nové projekty na základě poptávky občanů, konkrétní příklady. v návaznosti na hodnocení kat. A	Indikátor zkoumá otevřenost města, účast občanů na veřejné debatě o podobě města, schopnost zohledňovat kulturní potřeby občanů a ověřovat potřebnost projektových záměrů. Tento indikátor je klíčový
	8.1.6. Systém prezentace, propagace a publicity nabídky kulturních akcí, jak pro vlastní akce a organizace, tak pro akce soukromoprávních subjektů. Verbální vyjádření Indikátor popisuje systematiku a existenci ucelené strategie jak kulturu propagovat. Propagace kulturních aktivit může být realizována i v rámci dalších agend, např. cestovní ruch.	Pravidelná kulturní rubrika v radničních listech; kalendář kulturních akcí na internetových stránkách města; zvýhodněné plakátovací/ reklamní plochy pro kulturní inzerenty; distribuce propagačních materiálů kulturních organizací v informačním centru města apod. v návaznosti na hodnocení	Indikátor zkoumá aktivní účast na propagaci a vytvoření prostoru pro propagaci kulturních aktivit ve městě. Cílový stav - realizováno a vyhodnocováno v návaznosti na plánovací cyklus ve městě Tento indikátor je klíčový

	8.1.7. Podporuje či umožňuje obec poskytování informací o jiných zdrojích na podporu kultury? (např. krajské, státní, nadační grantové programy, setkání s místními podnikateli apod.) Verbální vyjádření Indikátor popisuje schopnost města sledovat kulturu v širším kontextu, nejen to co „patří městu“ či město přímo podporuje. Jde o celkové prostředí kultury, schopnost různých aktérů ve městě pracovat a využívat potenciálu kultury a dále ji rozvíjet.	Příklady neziskových organizací a subjektů ze soukromého sektoru, které čerpají podporu např. ze státního rozpočtu, EU fondů, soukromých či zahraničních nadací a pod., či příklady projektů public private partnership. Jak spolupracují kulturní organizace městské (obecní), krajské a nezávislé neziskové i komerční subjekty ve městě? Frekvence sledování - v návaznosti na hodnocení kat. A	Tento indikátor je klíčový.
	8.1.8. Přístup města k hazardu Verbální vyjádření Indikátor sleduje, zda a jakým způsobem město přistupuje k hazardu, eliminuje jeho negativní dopady.	Regulace na úrovni města vlastními vyhláškami, kontroly dodržování umístění heren 100 m od veřejných budov; spolupráce, případně podpora občanských iniciativ, které se zabývají negativními dopady hazardu, uveďte konkrétní příklady a komentář	Cílový stav - Efektivní systém regulace a spolupráce s občanskými iniciativami Tento indikátor je klíčový
	8.1.9. Dostupnost a vybavenost města kulturními službami Verbální vyjádření (stručně popište dostupnost cenovou, dopravní, bezbariérovou a informační) Indikátor popisuje dostupnost kulturních služeb z hlediska jejich rozmanitosti, dostupnosti veřejné dopravy, cen vstupného (ve vztahu k návštěvnosti, respektive „prodejnosti“ vstupenek) a bezbariérovosti pro tělesně postižené.	Mapa kulturních organizací, adresář/databáze organizací poskytující veřejné kulturní služby.	Cílový stav – municipalita dostupnost sleduje, pravidelně ji vyhodnocuje a přispívá ke zvyšování dostupnosti kulturních služeb V rámci hodnocení lze zohlednit geografickou blízkost dalšího většího města, které kulturní služby zajišťuje i pro návštěvníky z okolí. Případně spolupráci s tímto městem v oblasti kultury. Doplňkový indikátor

	8.1.10 Spokojenost obyvatel s kulturními zařízeními a nabídkou kulturních aktivit ve městě % spokojených obyvatel	Dotazníkové šetření (lze realizovat jako součást sledování indikátoru 1.4.1. Šetření spokojenosti občanů)	Doplňkový indikátor
Oblast 8.2 Vztah k historickému kulturnímu dědictví (kvalita péče o movité i nemovité dědictví, hmotné i nehmotné dědictví na území města)	8.2.1. Otevřený grantový systém, který zahrnuje projekty z oblasti historického kulturního dědictví. Verbální vyjádření Indikátor popisuje, zda je město otevřené pro přijímání žádostí o podporu projektů zaměřených na historické kulturní dědictví a tradice.	Veřejně vypisované grantové řízení s předem formulovanými pravidly pro posuzování. Odkaz na stránky podpořených projektů.	Cílový stav - zveřejňované podmínky a seznamy podpořených projektů Tento indikátor je klíčový
	8.2.2. Další nástroje podpory majitelů nemovitého i movitého kulturního dědictví; podpory tradic apod. Verbální vyjádření Indikátor popisuje další způsoby spolupráce či podpory města v oblasti historického kulturního dědictví.	Uvedte příklady, např. spolupořadatelství, smlouvy o spolupráci apod. V návaznosti na hodnocení kat. A	Cílový stav - existence dlouhodobého systému podpory Tento indikátor je klíčový
	8.2.3. Zpřístupňování místního kulturní dědictví veřejnosti Verbální vyjádření Indikátor popisuje schopnost nejen města ale i dalších subjektů ve městě vyhledávat, revitalizovat a využívat kulturní dědictví.	Konkrétní příklady nově zpřístupněných objektů, publikace a pod. V návaznosti na hodnocení kat. A.	Cílový stav – dochází k novému způsobu využití objektů soukromých majitelů (nové funkce budov); kulturní dědictví je digitalizováno, jsou vydávány publikace, DVD, apod. Tento indikátor je klíčový

	8.2.4. Koncepce/strategie podpory historického kulturního dědictví, včetně tradic; zveřejněná pravidla/ strategie přístupu ke kulturním památkám a jejich vlastníkům, památkové zóny; Verbální vyjádření Indikátor zkoumá přístup k historickému kulturnímu dědictví.	Dokument zohledňující přístup municipality k historickému kulturnímu dědictví (hmotné i nehmotné povahy) nástroje ochrany a zpřístupňování. Projednaný zastupitelstvem, radou města, na úrovni příslušného odboru, který má kulturu na starosti. Případně Programové prohlášení zastupitelstva zahrnující oblast kultury. Frekvence sledování - vztahu k platnosti dokumentu, zpravidla střednědobého charakteru, nebo k volebnímu období, či plánovacímu cyklu ve městě.	Indikátor je vhodný zejména pro města, která mají městskou památkovou rezervaci či zónu. Cílový stav - koncepční dokument projednaný na úrovni zastupitelstva a realizovaný v praxi Doplňkový indikátor
Oblast 8.3 Kulturní a umělecké aktivity (akce), které reagují na potřeby a iniciativy občanů	8.3.1. Podpora různorodých projektů (z hlediska obsahového i formálního zaměření i různé příjemce dotací) v rámci grantového systému. Verbální vyjádření Indikátor popisuje diverzitu kulturních projektů v místě	Strukturovaný seznam podporovaných projektů, a subjektů s krátkou anotací, pokud nevyplývá z názvů, případně co ve městě chybí a proč. V návaznosti na hodnocení kat. A	Různorodost kultury je považována za zdroj kreativity a inovace. Indikátor zkoumá obecnou otevřenost města a jeho obyvatel k různorodosti, schopnost podpory nových, inovativních i netradičních projektů nebo naopak obnovování starších tradic, projektů nových aktérů apod. Cílový stav – municipalita při podpoře kultury zohledňuje aspekt různorodosti Tento indikátor je klíčový
	8.3.2. Umělecké a kulturní akce iniciované městem s cílem doplnit různorodost kulturní nabídky, využít místního potenciálu, obnovit či zviditelnit tradice, osobnosti, historické události; posilovat kulturní povědomí občanů o místní kulturní identitě Verbální vyjádření Indikátor zkoumá schopnost města vyhodnotit tzv. bílá místa, zapomenuté tradice, potenciál kultury, talenty a/nebo i schopnost reagovat na potřeby občanů a aktivně přispět k posílení různorodosti kulturní nabídky ve městě.	Příklady nových kulturních aktivit. V návaznosti na hodnocení kat. A	Indikátor dokládá schopnost hledání nových příležitostí a „nesetrvačného“ proaktivního přístupu ke kultuře. Tento indikátor je klíčový

	8.3.3. Mobilita místních umělců, uměleckých skupin a kulturních produktů. Verbální vyjádření Indikátor popisuje účast kulturních organizací na nadregionálních a zahraničních projektech	Konkrétní příklady účasti místních umělců a skupin, odborných pracovníků na přehlídkách, festivalech, výstavách, veletrzích apod. V návaznosti na hodnocení kat. A	Indikátor ukazuje na takové kulturní aktivity, které mají přesah města, nejsou pouze lokální a mají potenciál obstát v konkurenci. Co je lokální, může se stát národním i globálním. Tento indikátor je klíčový
Oblast 8.4 Atraktivita a vzhled města	8.4.1. Písemný strategický dokument (koncepce/strategie města) pro oblast atraktivity a vzhledu města. Verbální vyjádření Indikátor popisuje kroky ke zvyšování kvality veřejného prostoru.	Může být např. Koncept obnovy města na základě urbanistických studií obnovy, případně jiný podobný dokument, který např. zohledňuje atraktivitu města v návaznosti na získávání nových obyvatel a investorů.	Atraktivita města a vzhled, respektive péče o něj, je důležitá z hlediska nejen větší spokojenosti občanů ale také rozvoje cestovního ruchu, a při získávání nových občanů i investorů. Tento indikátor je klíčový
	8.4.2. Možnosti občanů uplatňovat podněty a účastnit se projednávání záměrů města v oblasti vzhledu města, projednávání investičních záměrů města. Verbální vyjádření	Uvedte konkrétní příklady zapojování občanů do veřejné diskuze, např. kampaně, diskuze s odborníky (i v místním tisku). ,Příklady řešení požadavků občanských iniciativ, které např. brání některým záměrům města. v návaznosti na hodnocení kat. A	Indikátor vyjadřuje úroveň politické kultury, respektive možnosti a účast občanů na vytváření podoby města, ve kterém lze předpokládat, že se jim bude i dobře žít, pokud budou zohledněny jejich zájmy a potřeby. Tento indikátor je klíčový
	8.4.3. Vznik nových veřejných míst, kde se lidé spontánně setkávají. Verbální vyjádření	Obnova a doplňování městského mobiliáře – lavičky, sochy, kašny, koše, info plochy, stojany na kola, orientační tabule, info tabule o pamětihodnostech, pamětní desky, pomníky, městské parky, květinová výzdoba, příklady.	Indikátor sleduje, zda město vytváří dostatečně kvalitního prostoru pro spontánní setkávání občanů a zda je tento prostor rozšiřován. Tento indikátor je klíčový
	8.4.4. Další počiny, které zvyšují atraktivitu a vzhled města a estetickou kvalitu veřejného prostoru Verbální vyjádření	Příklady dobré praxe	Viz výše Doplňkový indikátor

TÉMA: 9 – Sociální prostředí

Oblast (dílní oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 9.1 Vytvoření a zavádění programů prevence a zmírňování chudoby.	9.1.1. Přípravenost obce pro případ potřeby náhlé finanční pomoci obětem neštěstí Indikátor sleduje, zda obec vytváří ve svém rozpočtu dostatečné finanční rezervy pro případ potřeby náhlé finanční pomoci obětem neštěstí nad rámec toho, co v případech potřeby alokuje stát. Výše alokované částky (Kč)	Data MÚ Analýza finančních rezerv obce pro případ nutnosti pomoci obyvatelům v případě neštěstí. Roční	Posouzení připravenosti obce v oblasti podpory občanů v případě nenadálého neštěstí. Cílová hodnota – není stanovena (ukazatel vhodný spíše pro ex post hodnocení; cíl vzhledem velké variabilitě sledovaného jevu – různé druhy pohrom a neštěstí – nelze stanovit) Tento indikátor je klíčový
	9.1.2. Schopnost zajistit bydlení potřebným občanům Indikátor sleduje správu bytového fondu obce nebo jiného obcí podporovaného alternativního bydlení (NNO, charita, občansky prospěšná sdružení apod.) pro potřebu zajistit alespoň na přechodnou dobu bydlení rozvedeným partnerům, zejména s nezletilými dětmi, obětem domácího násilí, přírodních nebo průmyslových katastrof a dalších složitých životních situací. Poměr nabídky a poptávky	Data MÚ event. dalších subjektů podporovaných obcí (NNO, charita, občansky prospěšná sdružení apod.) Analýza nabídky a potřeby/poptávky po alternativním bydlení pro obyvatele obce v ohrožení. Roční	Posouzení schopnosti obce zajistit bydlení potřebným občanům ve smyslu občanů ohrožených různým typem nenadálých životních událostí. Cílová hodnota – nabídka alternativního bydlení je v rovnováze s potřebou/poptávkou takového bydlení. Tento indikátor je klíčový
	9.1.3 Počet sociálně potřebných domácností v obci Indikátor sleduje trend vývoje počtu sociálně potřebných domácností v obci. Trend (nárůst/pokles) sociálně potřebných domácností v obci.	Data Úřadu práce (vyplácí dávky), a MÚ (počet rodin, které vyhledají pomoc) Kvantitativní analýza vývoje sociálně potřebných domácností v obci. Roční	Posouzení trendu sociálně potřebných domácností v obci jako monitoring budoucích nároků podpory těmito domácnostem. Cílová hodnota – kontinuální snižování sociálně potřebných domácností v obci. Tento indikátor je klíčový

	9.1.4. Byty pro neplatiče (občany, kteří neplatí nájemné) Indikátor sleduje, jak obec zajišťuje bydlení pro občany, kteří neplatí nájemné a to včetně plánu na práci s takovým typem občanů. Poměr nabídky a potřeby/poptávky bydlení pro občany, kteří neplatí nájemné.	Data MÚ event. dalších subjektů podporovaných obcí Analýza nabídky a potřeby/poptávky po ubytovacích kapacitách pro obyvatele, kteří neplatí nájemné. Roční	Posouzení schopnosti obce vypořádat se vhodným způsobem s občany, kteří neplatí nájemné. Což je v důsledku prostředek navýšení skupin chudých a sociálně vyloučených obyvatel. Cílová hodnota – nabídka alternativního bydlení pro neplatiče nájemného je v rovnováze s potřebou/poptávkou takového bydlení. Obec má zpracovaný plán pro práci s takovými občany (např. plán splátkových kalendářů). Tento indikátor je klíčový
	9.1.5. Míra předluženosti obyvatel Indikátor sleduje, jak se vyvíjí předluženost obyvatel v obci, tedy počet lidí, kteří nejsou schopni splácet řadu svých závazků vůči různým subjektům. Indikátor se snaží rovněž postihnout jak se obec nebo další obcí podporované subjekty snaží takto postiženým obyvatelům pomoci formou poradenské služby. Trend v míře předluženosti obyvatel. Poměr nabídky a poptávky pomoci poradenských center v oblasti předlužení.	Data poradenských center (obecně se tato data obtížně shánějí a je třeba je shromažďovat zejména s podporou poradenských center a odborem spravujícím sociální dávky) Analýza trendu předluženosti obyvatel a sledování bilance nabídky a poptávky po poradenských službách v oblasti pomoci s předlužením. Roční	Posouzení míry předluženosti obyvatel a odborné pomoci v problematice zadlužování a řešení předlužení obyvatel jako prostředek pro prohlubování chudoby a sociálních rozdílů. Cílová hodnota – nabídka odborné pomoci, kde je nabídka a poptávka po službě v rovnováze. Tento indikátor je klíčový
Oblast 9.2 Zajištění rovného přístupu k veřejným službám a snižování sociálních nerovností	9.2.1 Podpora rodičů na rodičovské dovolené při návratu do zaměstnání Indikátor sleduje vznik a fungování mateřských center, která umožňují rodičům na rodičovské dovolené snazší návrat do zaměstnání nebo zvyšování jejich kvalifikace v období čerpání rodičovské dovolené. Poměr nabídky a poptávky v mateřských centrech.	Data mateřských center Analýza trendu návštěvnosti mateřských center a úspěšnost integrace rodičů do pracovního procesu po ukončení rodičovské dovolené. Rozbor struktury nabídek činností v centrech. Roční	Posouzení podpory obce centrům, která usnadňují návrat rodičů po rodičovské dovolené do pracovního procesu jako prostředek pro snížení počtu nezaměstnaných. Cílová hodnota – není stanovena; nabídka a poptávka po službě v rovnováze. Tento indikátor je klíčový

	9.2.2 Rovný přístup obyvatel ke vzdělávání Indikátor monitoruje rovný přístup různě handicapovaných a sociálně vyloučených dětí a mládeže v obci ke vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcí. Poměr nabídky a potřeby/poptávky po místech ve školách a školských zařízeních handicapované a sociálně vyloučené obyvatele ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcí.	Data škol a školských zařízení. Data MÚ. Analýza výročních zpráv a dalších podkladů ze škol a školských zařízení z hlediska programů integrace sociálně vyloučených a různě handicapovaných dětí a mládeže do škol a školských zařízení zřizovaných obcí. Roční	Posouzení rovného přístupu dětí a mládeže ke vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcí jako prostředku pro integraci různě znevýhodněných obyvatel do běžného osobního života. Cílová hodnota – nabídka a poptávka po místech ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcí je vyrovnaná. Tento indikátor je klíčový
	9.2.3 Bezbariérová mobilita Indikátor sleduje počet bezbariérových budov úřadů, škol, obchodů a zařízení poskytujících služby, a veřejných prostranství (chodníky v místech přechodů, bezbariérová úprava parků apod.) v obci. Trend v počtu míst s bezbariérovým přístupem (počet míst zpracovaných např. formou GIS)	Data MÚ Analýza trendu v počtu míst s bezbariérovým přístupem. Dvou-tříletý	Posouzení trendu v počtu míst s bezbariérovým přístupem jako prostředku pro integraci handicapovaných obyvatel do chodu společnosti. Cílová hodnota – není stanovena (ideálně plné pokrytí bezbariérovým přístupem všech veřejných prostor, budov a zařízení poskytujících služby) Tento indikátor je klíčový
	9.2.4 Péče o zranitelné skupiny obyvatel Indikátor sleduje jakým způsobem a do jaké míry zajišťuje obec nebo jiný subjekt podporu obyvatelům s důrazem na specifické skupiny obyvatel (senioři, menšiny, sociálně znevýhodnění, lidé s nízkým stupněm vzdělání apod.) v obtížných životních situacích. Poměr nabídky a potřeby/poptávky po těchto službách	Data MÚ resp. jiných subjektů poskytujících tuto službu pomoci Analýza druhu pomoci (např. linka pomoci, právní poradna), způsobu informovanosti obyvatel o fungování takového druhu činnosti a rozbor nabídky a poptávky po daném typu pomoci. Roční	Posouzení druhu pomoci zranitelným skupinám obyvatel a zájmu o pomoci ze strany těchto skupin o využívání této pomoci jako prostředku o zapojení zranitelných skupin obyvatelstva do chodu obce. Cílová hodnota – vhodná struktura pomoci a vyrovnaná nabídka a poptávka po této službě Tento indikátor je klíčový

	9.2.5 Podpora rodin při harmonizaci rodinného a pracovního života Indikátor sleduje podporu obce nebo jiného subjektu podporovaného obcí rodinám, aby mohly sladit svou práci s rodinným životem. Poměr nabídky a potřeby/poptávky po těchto službách	Data MÚ resp. jiných subjektů poskytujících tuto službu Analýza podpory obce z hlediska počtu míst v jeslích, mateřských školách, zájmových kroužcích pro děti a dalších činnostech, které umožňují vhodné propojení pracovního a osobního-rodinného života. Roční	Posouzení podpory rodinám v souladu osobního života s pracovním životem jako prostředek podpory harmonického života v obci. Cílová hodnota – vyrovnaná nabídka potřeba/poptávka po těchto službách. Doplňkový indikátor
	9.2.6 Pomoc nezaměstnaným v nacházení pracovních příležitostí Indikátor sleduje, zda obec nebo jiný subjekt v obci (občanské sdružení, nevládní nezisková organizace apod.) poskytuje účinnou pomoc nezaměstnaným v nacházení volných pracovních míst nebo výběru vhodných kurzů pro rekvalifikaci. Počet takto podpořených lidí a jejich úspěšnost v nacházení trvalejšího zaměstnání (minimálně rok)	Data MÚ resp. jiných subjektů poskytujících tuto službu Analýza podpory pomoci nezaměstnaným v obci z hlediska existence plánu práce s takovými občany, struktury nabídky volných pracovních míst a rekvalifikačních kurzů a sledování jejich následného začlenění do pracovního trhu. Roční - dvouleté	Posouzení struktury podpory nezaměstnaným v obci jako prostředek pro zmírňování chudoby a sociálního vyloučení z důvodů dlouhodobé nezaměstnanosti. Doplňkový indikátor
Oblast 9.3 Zajištění kvalitního a sociálně-integrovaného bydlení a životních podmínek.	9.3.1. Sociální bariéry Indikátor sleduje typy sociálních bariér a případnou existenci „ghett“ sociálně vyloučených skupin obyvatel v obci. Trend v počtu sociálně vyloučených obyvatel příp. rozšiřování plochy „ghetta“ příp. počet zásahů policie v daných lokalitách	Data MÚ, dat Policie ČR a Městské policie Analýza druhů sociálního vyloučení v obci (chudoba, etnická odlišnost, náboženská odlišnost apod.) a trend počtu obyvatel takto vyloučených. Mapování lokalit s takto vyloučenými obyvateli a počet zásahů policie v těchto lokalitách. Roční	Posouzení druhu sociálního vyloučení jako prostředku pro vytvoření programu zmírňování tohoto vyloučení a monitoring trendu v této oblasti jako prostředek pro vytváření preventivních programů. Cílová hodnota – není stanovena (ideálně: neexistence „ghett“ sociálně vyloučených skupin);, obec by měla usilovat o klesající trend v počtu sociálně vyloučených obyvatel Tento indikátor je klíčový

	9.3.2. Spokojenost občanů s místem, ve kterém žijí Indikátor sleduje, jaká je spokojenost obyvatel obce s místem, ve kterém žijí např. z hlediska sousedských vztahů, kulturního vyžití, kvality okolního prostředí (čistoty, zeleně, grafity apod.). European Common Indicators – A1 indikátor – Spokojenost se životem v obci – dotazníkové šetření	Data MÚ z dotazníkových šetření Analýza spokojenosti obyvatel obce z hlediska subjektivního vnímání bezpečnosti v obci, kvality sousedských vztahů, kvality životního prostředí, kulturního vyžití v obci, struktury nabídky vzdělávání, dostupnosti zdravotní služby a dalších parametrů Tříletý	Posouzení spokojenosti subjektivní spokojenosti obyvatel v obci jako reflexe vlastní činnosti obce. Cílová hodnota – není stanovena, obec by však měla usilovat o nárůst spokojenosti obyvatel se životem v obci. Tento indikátor je klíčový
	9.3.3. Účast občanů na veřejném dění Indikátor sleduje, zda obyvatelé obce mají zájem podílet se na veřejném dění v obci. Počet účastníků veřejných setkání/slyšení vedoucím k rozhodovacím procesům v obci.	Data MÚ Kvantitativní analýza účasti obyvatel obce na veřejných slyšeních, jejich aktivita z hlediska příspěvků k dané problematice související s UR a jejich příspěvek k rozhodovacím procesům zastupitelstva obce. Roční	Posouzení míry participace obyvatel na veřejném dění zejména z hlediska různých typů různých rozhodovacích procesů, např. veřejných slyšení Cílová hodnota – není stanovena, obec by měla usilovat o nárůst počtu účastníků na veřejných setkáních ovlivňujících rozhodovací procesy zastupitelů obce. Tento indikátor je klíčový
	9.3.4 Komunikace mezi specifickými skupinami obyvatel Indikátor sleduje, jak přispívá komunitní politika obce k odstraňování bariér a k dobré komunikaci mezi specifickými skupinami obyvatel, mezi různými věkovými, národnostními, náboženskými i sociálními kategoriemi lidí v obci. Bez jednotky	Data MÚ Analýza nabídky prostoru na různých typech akcí a programů pro spojování (síťování) různých skupin obyvatel v obci (např. děti – senioři, zdravá populace – handicapovaní). Dvou-tříletý	Posouzení komunitní politiky obce pro odstraňování bariér mezi různými skupinami obyvatel v obci jako prostředek pro zvýšení sociální soudržnosti. Cílová hodnota – není stanovena. Doplňkový indikátor
	9.3.5 Stížnosti obyvatel na sociálně nevhodné jevy Indikátor sleduje trend počtu stížností obyvatel na výskyt sociálně patologických jevů v obci Trend počtu stížností	Data MÚ Analýza počtu stížností obyvatel obce podle druhu sociálně patologických jevů (bezdomovectví, výtržnosti, graffiti apod.) Roční	Posuzuje počet stížností obyvatel jako subjektivní reakci na sociálně patologické jevy v obci a tak přispívá k reflexi prevence sociálně patologických jevů iniciované obcí. Cílová hodnota – není stanovena Doplňkový indikátor

	9.3.6 Dobrovolnictví Indikátor sleduje formu dobrovolnické činnosti v obci Počet odpracovaných hodin	Data subjektů zabývajících se dobrovolnickou činností Analýza struktury a činnosti dobrovolnických center v obci a počet dobrovolnický odpracovaných hodin Dvou-tříletý	Posuzuje ochotu občanů obce věnovat se dobrovolnické činnosti ve prospěch komunity a přispívat tak k rozvoji obce. Cílová hodnota – není stanovena, obec by měla usilovat o navýšování potu hodin dobrovolnické práce v obci. Doplňkový indikátor
Oblast 9.4 Zlepšení jistoty, bezpečnosti a prevence kriminality v obci.	9.4.1. Kriminalita Indikátor sleduje vývoj kriminality na území obce. Statistika trestné činnosti podle druhu trestného činu.	Data Policie České republiky Analýza trendu počtu trestných činů v obci. Roční	Posuzuje míru trestné činnosti v obci jako ukazatel bezpečnosti občanů v daném místě. Cílová hodnota – není stanovena, obec by měla usilovat o průběžné snižování trestné činnosti (rovněž možné porovnání výsledků mezi obcemi) Tento indikátor je klíčový
	9.4.2. Krizové řízení obce Indikátor sleduje schopnost obce rychle a účinně řešit situaci po přírodních katastrofách nebo průmyslových haváriích Bez jednotky	Data MÚ Analýza krizového plánu obce z hlediska krizového řízení obce po živelních pohromách nebo průmyslových haváriích. Dvouletý	Posuzuje kvalitu plánu obce na krizové řízení v nepředvídatelných událostech. Cílová hodnota – existence plánu krizového řízení. Tento indikátor je klíčový
	9.4.3 Vnímání kriminality občany Indikátor sleduje subjektivní vnímání kriminality v obci občany. Indikátor A1 sady European Common Indicators (viz indikátor 9.3.2.)	Viz indikátor 9.3.2.	Viz indikátor 9.3.2.
	9.4.4 Domácí násilí Indikátor sleduje trend v počtu případů kvalifikovaných jako domácí násilí. Počet podchycených případů domácího násilí v obci.	Policie ČR a krizová centra poskytující pomoc v této oblasti Analýza trendu případů kvalifikovaných jako domácí násilí Roční	Posuzuje míru domácího násilí v obci jako jednoho ze závažných sociálně patologických jevů. Cílová hodnota – není stanovena (žádoucí je pokles při hodnocení trendu; event. možno porovnávat mezi obcemi) Doplňkový indikátor

	9.4.5 Prevence kriminality Indikátor sleduje strukturu akcí, jejich počet a účastníků, kteří byli účastni preventivní akce proti kriminalitě Počet akcí, počet účastníků. Trend nabídky a potřeby/poptávky.	Data subjektů poskytujících tuto službu. Analýza struktury preventivních akcí proti kriminalitě, počet těchto akcí, počet účastníků a oslovení cílových skupin (např. děti, mládež, senioři). Dvouletý	Posuzuje programy prevence proti kriminalitě jako prostředek pro snížení následků kriminality v obci. Cílová hodnota – není stanovena Doplňkový indikátor
--	--	---	--

TÉMA: 10 – Globální odpovědnost

Oblast (dílčí oblast v rámci tématu)	Číslo a název indikátoru Stručná definice sledovaného jevu a doporučené jednotky měření	Doporučená metoda a frekvence zjišťování. Možné zdroje dat.	Význam indikátoru (klíčové indikátory jsou označeny tučně)
Oblast 10.1 Mezinárodní spolupráce měst a obcí	10.1.1 Etický obchod Indikátor sleduje podporu města odpovědnému, resp. etickému obchodu, např. Fair Trade. Bez jednotky	Archiv MěÚ – fotodokumentace, získání statusu Fairtradové město, usnesení RM – schválení Deklarace, pracovní smlouva koordinátorky podpory fairtrade (FT), tisková zpráva	Cílová hodnota: není kvantitativně určena, závisí i na velikosti města (např. počet prodejních míst s Fair Trade výrobky) Tento indikátor je klíčový
	10.1.2 Globální partnerství Indikátor sleduje zapojení nevládních organizací či jiných aktérů na území obce do projektů rozvojové spolupráce a humanitární pomoci. Bez jednotky	Archiv nevládních organizací věnujících se rozvojové spolupráci a MěÚ – fotodokumentace, tiskové zprávy, darovací smlouvy a dopisy od chlapců z Keni - adopce děti,	Cílová hodnota: alespoň jedna organizace na území města věnující se rozvojové spolupráci (resp. s tím spojenému globálnímu vzdělávání) Tento indikátor je klíčový
	10.1.3 Partnerské město v rozvojovém světě Indikátor sleduje, má-li obec (město) partnerské město v rozvojové zemi (včetně vybraných evropských zemí přijímajících rozvojovou pomoc – např. Moldavsko, Ukrajina, Srbsko, Bosna a Černá Hora) Bez jednotky	Archiv MěÚ	Cílová hodnota: alespoň jedno partnerské město z rozvojového regionu Doplňkový indikátor
	10.1.4 Každoroční příspěvek na humanitární nebo rozvojovou pomoc Indikátor sleduje, jestli město poskytuje příspěvek na rozvojovou spolupráci či humanitární pomoc Finanční částka vyjádřená v korunách		Cílová hodnota: město (obec) vyčleňuje každoročně příspěvek na rozvojovou spolupráci a humanitární pomoci, např. ve výši 3 Kč/obyvatele (konkrétní doporučenou hodnotu zatím nelze stanovit) Doplňkový indikátor

	10.1. 5 Zastoupení města v mezinárodní organizaci zabývající se udržitelným rozvojem Indikátor sleduje zastoupení města v mezinárodní organizaci zabývající se udržitelným rozvojem Bez jednotky		Cílová hodnota: zastoupení města v alespoň jedné mezinárodní organizaci zabývající se udržitelným rozvojem, jde však o indikátor dobrovolný a pro většinu obcí nejspíše nebude příliš relevantní Doplňkový indikátor
Oblast 10.2 Zvyšování povědomí o globálních souvislostech (včetně klimatických změn)	10.2.1 Osvětové akce v oblasti změny klimatu Indikátor sleduje výčet osvětových akcí v oblasti změny klimatu Bez jednotky	Archiv MěÚ – dotace na pořízení solárního ohřevu TUV, fotodokumentace z jednotlivých akcí, tiskové zprávy	Sleduje se počet osvětových a vzdělávacích akcí v oblasti změny klimatu, konkrétní hodnota není stanovena Tento indikátor je klíčový
	10.2.2 Spolupráce se střediskem ekologické výchovy nebo jinou organizace v oblasti environmentálního a globálního vzdělávání Indikátor sleduje, existuje-li dlouhodobá a systematická spolupráce města (obce) s nevládní organizací zabývající se environmentálním a/nebo globálním vzděláváním Bez jednotky	Archiv MěÚ – fotodokumentace, tiskové zprávy z akcí organizovaných obvykle ve spolupráci s nevládní organizací	Cílová hodnota: systematická spolupráce s alespoň jednou nevládní organizací věnující se environmentálnímu a globálnímu rozvojevému vzdělávání Tento indikátor je klíčový
Oblast 10.3 Přístup města ke zmírnění klimatických změn	10.3.1 Orientační ekologická stopa Indikátor sleduje tzv. ekologickou stopu, tedy množství zdrojů, které spotřebujeme a odpadů, které produkuje, přepočítané na plochu potřebnou k zajištění daných aktivit. Jednotka: tzv. globální hektary na osobu.	Sdělení MěÚ – komunikace ke sledování ekologické stopy města s organizací zabývající se výpočtem ekologické stopy apod.	Cílová hodnota: konkrétní hodnota ekologické stopy nepřesahující biologickou kapacitu území ČR, tedy 2,7 ha na obyvatele. Kromě orientačního výpočtu je doporučeno i provedení podrobného výpočtu ekologické stopy Tento indikátor je klíčový
	Příklady dobré praxe (v oblasti ochrany klimatu) Indikátor sleduje výčet „nadstandardních“ akcí, které město dělá v oblasti změny klimatu, resp. v oblasti snižování skleníkových plynů Bez jednotky	Archiv MěÚ – obdržená razítka dobré praxe, umístěné příklady v systému www.doprapraxe.cz, tiskové zprávy, fotodokumentace, ocenění a diplom z mezinárodních a národních soutěží	Doplňkový indikátor

	Emise CO₂ a energetický management Indikátor sleduje emise oxidu uhličitého a energetický management města (obce) jako ukazatel pozitivního či negativního příspěvku ke klimatické změně Jednotka: tuny vypouštěného oxidu uhličitého za rok, v oblasti energetického managementu bez jednotky	Archiv MěÚ – tiskové zprávy, dokument Energetická koncepce města, pracovní smlouva energetického manažera, software pro sledování dat ve veřejných budovách, databáze spotřeby energie u jednotlivých příspěvkových organizací	Doplňkový indikátor Cílová hodnota: existuje na úrovni obce energetický management (resp. energetický manažer) a emise CO₂ nemají stoupající tendenci (alespoň u budov a majetku, který může město ovlivnit), v dlouhodobějším horizontu pak obec „kopíruje“ přijaté závazky na národní, resp. mezinárodní úrovni, tedy např. snížení emisí CO₂ do roku 2020 o 20%, bude-li takový závazek přijat Lze využít ECI indikátor – Místní příspěvek ke globálním změnám klimatu
--	--	---	--